

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

Centrum školského managementu

Zuzana Bukovská

**Zprávy české školní inspekce jako zdroj informací o porušování
právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
ve školách a školských zařízeních**

**Czech School Inspection's reports as a source of information
on breaking the legal requirements of safety and welfare of students
in schools and educational facilities.**

Diplomová práce

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Management vzdělávání

Vedoucí práce: RNDr. Jindřich Kitzberger

2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a citovala všechny použité prameny a literaturu.

Dále prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze 22. dubna 2013

.....

Ing. Bc. Zuzana Bukovská

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří mi pomohli s vypracováním předkládané diplomové práce. Zvláště RNDr. Jindřichu Kitzbergerovi za konzultace a odborné vedení diplomové práce, dále Mgr. Janě Zelenkové, Mgr. Janě Vinterové a Mgr. Kláře Barcalové za pomoc při jejím zpracování.

ABSTRAKT

Diplomová práce se se zaměřuje na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních. Je zpracována na základě analýzy právních předpisů a dokumentů České školní inspekce.

Výzkumná část práce se zabývá analýzou veřejných i neveřejných dokumentů České školní inspekce. Určuje nejčastější porušení právních předpisů a porovnává je s informacemi ze zveřejněných inspekčních, výročních a tematických zpráv České školní inspekce.

Práce obsahuje komplexní přehled právních předpisů vztahujících se k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví a určuje povinnosti, které z nich pro ředitele škol a školských zařízení vyplývají. Z dokumentů České školní inspekce zjišťuje nejčastější pochybení a porušení právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, určuje jejich příčiny a navrhuje možnosti, jak jim předcházet.

KLÍČOVÁ SLOVA

bezpečnost a ochrana zdraví, Česká školní inspekce, externí hodnocení

ABSTRACT

The diploma work is focused on the field of security and health protection in the school facilities. It is based on the analysis of the legal regulations and it compares them to the information published in the inspectional, annual and thematic reports of the Czech School Inspection.

The research part deals with the analysis of the public and closed documents of the Czech School Inspection. It refers to the most common abuse of the legal rules in the comparison to the facts published in the mentioned reports of the Czech School Inspection.

The diploma work contains the total view of the legal regulations targeted on the field of security and health protection and determines the duties which are obligatory for the headmasters. Focused on the documents the work finds out the most frequent mistakes and examples of breaking the rules, it searches for the cause of the cases and suggests the ways how to prevent from the mistakes.

KEYWORDS

Security and health protection, The Czech School Inspection, External evaluation

Obsah

1	Úvod.....	8
1.1	Cíl práce	9
2	Právní rámec	10
2.1	Školský zákon	10
2.1.1	System vzdělávacích programů	11
2.1.2	Bezpečnost a ochrana zdraví	12
2.1.3	Školní a vnitřní řád	13
2.1.4	Dohled nad žáky	13
2.2	Zákoník práce	14
2.2.1	Předcházení ohrožení života a zdraví	14
2.2.2	Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance	15
2.2.3	Úloha odborových orgánů v oblasti BOZP.....	18
2.3	Pracovnílékařské služby	19
2.3.1	Obsah pracovnílékařských služeb	20
2.3.2	Organizace a rozsah pracovnílékařských služeb	20
2.3.3	Lékařské prohlídky	21
2.4	Zákon o ochraně veřejného zdraví	24
2.5	Úrazy ve školách a školských zařízeních	26
2.5.1	Kniha úrazů	26
2.5.2	Záznam o úrazu	26
2.5.3	Hlášení úrazu	27
2.5.4	Odpovědnost za škodu při úrazech	28
2.6	Vyhlášky pro jednotlivé druhy škol a školských zařízení.....	29
2.6.1	Předškolní vzdělávání	29
2.6.2	Základní vzdělávání	30
2.6.3	Střední vzdělávání	32
2.6.4	Zájemové vzdělávání.....	33
3	Hodnocení Českou školní inspekcí	34
3.1	Výstupy inspekční činnosti	36
3.2	Hodnocení oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví Českou školní inspekcí	38
4	Výzkumná část - analýza dokumentů ČŠI.....	40
4.1	Výroční zprávy České školní inspekce	42
4.2	Výchova ke zdraví.....	44
4.2.1	Předškolní vzdělávání	46
4.2.2	Základní vzdělávání.....	47
4.2.3	Střední vzdělávání	48
4.3	Hodnocené oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví	49
4.3.1	Ukazatele sledované Českou školní inspekcí při kontrolách BOZ	49
4.3.2	Oblasti sledované Českou školní inspekcí při institucionálním hodnocení	51
4.3.3	Vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.....	54
4.3.4	Prevence rizik s ohledem na zajištění BOZ	57

4.3.5	Personální zabezpečení BOZ	61
4.3.6	Prostorové a materiální vybavení a zabezpečení včetně plnění podmínek pro BOZ	64
4.3.7	Školní úrazy	68
4.3.8	Kontrola vedení evidence úrazů žáků včetně vyhotovení a zaslání záznamu o úrazu stanoveným orgánům a institucím	70
5	Metodická doporučení	73
5.1	Vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků	73
5.2	Předcházení rizikům	75
5.3	Personální zabezpečení BOZ	76
5.4	Prostorové a materiální vybavení a zabezpečení	78
5.5	Kontrola vedení evidence úrazů	81
6	Závěr	84
	Seznam použité literatury	86
	Seznam použitých zkratk	90
	Přílohy	91
	Příloha č. 1 – Přehled právních předpisů ve vztahu k BOZP	91
	Příloha č. 2 – Doklady a materiály o které se opírá kontrolní zjištění ČŠI	95

1 Úvod

Ředitel školy nebo školského zařízení je stejně jako ostatní vedoucí pracovníci povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svých zaměstnanců, ale je zároveň postaven před nelehký úkol zajistit současně bezpečnost a ochranu zdraví všech účastníků vzdělávání v jím řízené instituci.

Zajišťování bezpečné výuky je nedílnou součástí práce vedení škol a školských zařízení ve všech stupních vzdělávání. Celá oblast bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů je velmi rozsáhlá a omezená mnoha právními předpisy. Pro ředitele školy nebo školského zařízení je velmi obtížné orientovat se ve spleti zákonů, vyhlášek, nařízení a metodických pokynů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví.

I z výroční zprávy České školní inspekce vyplývá, že školy a školská zařízení nevěnují dostatečnou pozornost analýze rizik v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a ve svých preventivních programech nepřijímají dostatečně účinná opatření ke snížení rizik. Téměř ve třetině kontrolovaných subjektů se vyskytly nedostatky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví.¹

Předkládaná diplomová práce proto zpracovává přehled právních předpisů vztahujících se k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví a určuje povinnosti, které z nich pro ředitele škol a školských zařízení vyplývají.

Pro úspěšné zvládnutí zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví nestačí jenom znát právní předpisy a orientovat se v nich, podstatné je jejich použití v běžném životě školy a školského zařízení. Ideální je využít příklad jiných škol, proto se práce zároveň věnuje externímu hodnocení škol a školských zařízení Českou školní inspekcí, pro kterou je hodnocení a kontrola zajišťování bezpečné výuky jedním z hlavních úkolů inspekčního zjišťování.

Komplexní zmapování oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví jak z hlediska právních předpisů, tak z hlediska kontrolních orgánů pomáhá vedení škol a školských zařízení nejenom obstát při kontrolách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, ale hlavně zabránit případům poškození zdraví v průběhu vzdělávacího procesu.

---

¹ *Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012. In: Česká školní inspekce [online]. 2013 [cit. 2013-03-08]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>*

1.1 Cíl práce

Předkládaná práce je zaměřená zejména na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních. Je zpracována na základě analýzy právních předpisů, inspekčních zpráv, protokolů z kontrol, výročních a tematických zpráv České školní inspekce, které jsou podstatným zdrojem informací pro práci ředitelů škol a školských zařízení.

Výzkumná část práce se zabývá analýzou veřejných i neveřejných dokumentů České školní inspekce. Z protokolů o kontrolách bezpečnosti a ochrany zdraví provedených v základních školách Středočeského kraje (popřípadě sloučených základních a mateřských školách) určuje nejčastější porušení právních předpisů a porovnává je s informacemi ze zveřejněných inspekčních, výročních a tematických zpráv České školní inspekce. Výsledkem analýzy dokumentů je i zjištění, jaké množství relevantních informací může vedení školy a školského zařízení získat z veřejných dokumentů České školní inspekce.

Základním cílem práce je zjistit nejčastější pochybení a porušení právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví ze zveřejněných dokumentů České školní inspekce a porovnat je s údaji získanými analýzou vzorku neveřejných protokolů o kontrolách bezpečnosti a ochrany zdraví škol ve Středočeském kraji. Na základě analýzy určit možné příčiny těchto nedostatků.

Dílčím cílem je zpracovat komplexní přehled právních předpisů vztahujících se k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví a určit povinnosti, které z nich pro ředitele škol a školských zařízení vyplývají.

Získané informace pak použít pro navržení stručné metodiky pro pracovníky vedení škol, která shrnuje a upozorňuje na nejčastější pochybení a porušení právních předpisů a navrhuje opatření, jak se těchto pochybení vyvarovat.

2 Právní rámec

Všechny země Evropské unie přijaly právní předpisy, které stanovují požadavky na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, s cílem zvýšit její kvalitu. Zákony vycházejí z evropských směrnic, které stanovují minimální povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců a zahrnují prevenci všech typů rizik a všech činností a odvětví, kde existují určitá rizika. V neposlední řadě každý zaměstnavatel v Evropské unii odpovídá za to, že se v jeho organizaci bezpečnost a ochrana zdraví při práci dodržuje a podnikají se příslušné kroky, například zajištění dostatečných zdrojů, provádění hodnocení rizik, informování a školení zaměstnanců a konzultace s nimi.²

Základní pojmy:³

bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) – týká se zaměstnanců, kteří jsou v pracovněprávním vztahu a i zaměstnanců při činnostech nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy,

bezpečnost a ochrana zdraví (BOZ) – je pojem používaný při vzdělávání dětí, žáků a studentů.

Nejdůležitější ustanovení vybraná z právních předpisů souvisejících s problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví jsou uvedena (částečně zkrácena) a komentována v následujícím textu.

2.1 Školský zákon

Kultura vzdělávání a prevence je definována jako jeden z klíčových faktorů pro udržování a zlepšování kvality práce ve Strategii Evropské unie pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jednotlivé kroky, které je třeba podniknout při přípravě strategie pro integraci tematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci do vzdělávání a školicích programů, popisuje zpráva Integrace bezpečnosti a ochrany zdraví do vzdělávání, zpráva zahrnuje také komplexní přehled příkladů správné praxe z celé Evropy. Podobně jako v České republice je téma bezpečnosti a ochrany zdraví

---

² ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 9,10.

³ ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 14.

integrální součástí školních osnov na všech úrovních vzdělávání a v různých předmětech například v Itálii, Anglii nebo Dánsku.⁴

Ve školách a školských zařízeních je téma bezpečnosti a ochrany zdraví sledováno komplexně se zřetelem na zajištění bezpečného prostředí. Pojetí a obsah hodnotících postupů vychází zejména z ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).⁵

2.1.1 Systém vzdělávacích programů

Paragrafy 3, 4 a 5 školského zákona vymezují systém vzdělávacích programů a zákon uvádí povinnost vydávání rámcových vzdělávacích programů pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání. Rámcové vzdělávací programy tak vymezují nejen povinný obsah a rozsah vzdělávání, ale i jeho podmínky.

Rámcové vzdělávací programy potom stanoví zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů (například konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, jeho organizační uspořádání, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání, podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami) a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanovuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

Školní vzdělávací programy, pro něž jsou vydány rámcové vzdělávací programy, musí být v souladu s těmito rámcovými vzdělávacími programy. Vzdělávání, pro něž rámcové vzdělávací programy vydány nejsou, probíhá podle školních vzdělávacích programů, které stanovují mimo jiné popis materiálních a personálních podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole nebo školském zařízení uskutečňuje.

---

⁴ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 15.

⁵ Česká republika. Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 190.

Školní vzdělávací program vydává ředitel školy nebo školského zařízení a je podle školského zákona povinen ho zveřejnit na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení.

2.1.2 Bezpečnost a ochrana zdraví

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví upravuje přímo § 29 školského zákona. Podle odstavce 1 tohoto paragrafu jsou školy a školská zařízení při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Odstavec 2 vymezuje povinnost škol a školských zařízení zajistit bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytnout žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví má stanovovat ministerstvo školství vyhláškou, která dosud vydána nebyla.

Škola vždy zajistí, aby žáci byli poučeni o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vzdělávání nebo v přímé souvislosti s ním. Žáky zároveň seznámí s konkrétními pokyny, právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a se zásadami bezpečného chování, s možnými riziky a odpovídajícími následnými opatřeními, se kterými se mohou žáci setkat ve škole, jejím okolí a při činnostech mimo školu a s dalšími opatřeními školy, jež mohou mít bezpečnostně preventivní význam. Dokladem o provedeném poučení je záznam poučení například v třídní knize, přílohou je osnova poučení. Osnovu poučení schvaluje ředitel školy, její rozsah není taxativně stanoven, záleží na konkrétních podmínkách školy.⁶

Základní povinností ve školách a školských zařízeních podle § 29 odstavce 3 školského zákona je vést evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, k nimž došlo při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Přesný postup při evidenci úrazů stanoví ministerstvo školství vyhláškou, která určuje

---

⁶ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 108.

způsob evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, jimž se záznam o úrazu zasílá.

2.1.3 Školní a vnitřní řád

Ředitel školy nebo školského zařízení má podle § 30 školského zákona povinnost vydat školní nebo vnitřní řád. Školní nebo vnitřní řád mimo jiné podrobně upravuje provoz a vnitřní režim školy nebo školského zařízení, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a podmínky zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení ze strany dětí, žáků a studentů.

Školní řád nebo vnitřní řád musí ředitel zveřejnit na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení, prokazatelným způsobem s ním seznámí zaměstnance, žáky a studenty školy nebo školského zařízení a informuje o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků.

Podle § 22 školského zákona jsou žáci a studenti povinni dodržovat školní a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni, dále plnit pokyny pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, které byly vydané v souladu s právními předpisy a školním nebo vnitřním řádem.

2.1.4 Dohled nad žáky

Dohled nad veškerou činností dětí a žáků má z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví mimořádný význam, vykonává se v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí. Obecně pedagogický dohled vychází z občanského zákoníku, podle kterého jsou odpovědnými za nezletilé, kteří právě pro nezletilost nemohou ovládat svoje jednání nebo posoudit jeho následky, osoby, které jsou povinny vykonávat nad nimi náležitý dohled. Tato povinnost a zodpovědnost přísluší především rodičům, ale i těm, kteří s jejich souhlasem přechodně tento dohled vykonávají.⁷

Za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky odpovídá podle školského zákona ředitel školy a školského zařízení. Rozhodnutí ředitele o zajištění náležitého dohledu vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumové vyspělosti, dopravním a jiným rizikům. Ředitel školy pověřuje

---

⁷ ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 39, 150, 151.

dohledem nad žáky zaměstnance, stanoví jeho rozvrh a vyvěsí ho na takovém místě, aby bylo možné při kontrolní činnosti rozpoznat, který zaměstnanec dohled koná.

Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení stanovuje místa a dobu, kde pedagogický pracovník dohled koná. Vedle pedagogického pracovníka může dohled vykonávat i jiný zletilý zaměstnanec školy, jestliže byl o výkonu tohoto dohledu řádně poučen.⁸

2.2 Zákoník práce

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce⁹ upravuje oblast bezpečnosti a ochrany zdraví zejména ve vztahu ředitele školy k zaměstnancům školy a také při praktickém vyučování a praktické přípravě ve středním a vyšším odborném vzdělávání. Česká školní inspekce posuzuje oblast bezpečnosti a ochrany zdraví zejména podle páté části zákoníku práce, která je věnována předcházení ohrožení života a zdraví při práci.

2.2.1 Předcházení ohrožení života a zdraví

Hodnocením rizik se míní proces vyhodnocení rizik na pracovišti. Provádět hodnocení rizik je správnou praxí i bez zákonných požadavků, protože umožňuje konat účinná opatření k ochraně zdraví. Proces prevence nehod začíná snížením, případně úplným odstraněním možných rizik, pokračuje provedením kolektivních preventivních opatření a až jako poslední přicházejí na řadu řešení pomocí osobních ochranných pomůcek.¹⁰

Zaměstnavatel je podle § 101 zákoníku práce povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce. Péče o bezpečnost a ochranu zdraví je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení. Důležité je, že povinnosti zaměstnavatele se vztahují na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.

---

⁸ Česká republika. Vyhláška č. 263 /2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí. In: Sbíрка zákonů. 2007, částka 86.

⁹ Česká republika. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: Sbíрка zákonů. 2006, částka 84.

¹⁰ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. Legislativa BOZP ve školství. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 12.

Zaměstnavatel je dále podle § 102 odstavce 1 zákoníku práce povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům (prevence rizik).

Zaměstnavatel je povinen kromě prevence rizik podle § 102 odstavce 3 pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek, a dodržovat metody a způsob zjištění a hodnocení rizikových faktorů.

Není-li možné rizika odstranit, ukládá § 102 odstavec 4 zaměstnavateli povinnost rizika vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.

Zaměstnavatel je podle § 102 odstavce 6 povinen přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen zajistit ve spolupráci se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.

Zaměstnavatel je na základě § 102 odstavce 7 povinen přizpůsobovat opatření měnícím se skutečnostem, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek.

2.2.2 Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance

Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance upravují § 103 – § 106 zákoníku práce. Mezi základní povinnosti zaměstnavatele patří podle § 103 nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti a zajistit zaměstnancům,

zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů. Informace a pokyny musí být zajištěny vždy při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů. O informacích a pokynech je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.

Zaměstnavatel je dále podle § 103 odstavce 2 povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení je zaměstnavatel povinen zajistit vždy při nástupu zaměstnance do práce a dále při změně pracovního zařazení nebo druhu práce, při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů, v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Na základě § 103 odstavce 3 zaměstnavatel určuje obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení.

Vstupním školením musí procházet všichni zaměstnanci, a to před tím, než začnou vykonávat práci podle pracovní smlouvy, nejpozději v den nástupu do práce. U periodického školení si lhůtu stanoví ředitel školy s ohledem na vyhodnocení rizik, rozsah právních předpisů a ostatních předpisů k zajištění BOZP souvisejících s výkonem práce, pracovní úrazovostí apod. Pro vedoucí zaměstnance je péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností a proto jsou na ně kladeny vyšší nároky ve vztahu ke znalostem právních a ostatních předpisů. Z toho důvodu je pro vedoucí zaměstnance určeno zvláštní školení v daleko větším rozsahu než u ostatních zaměstnanců.¹¹

---

¹¹ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. *Paragrafy do kapsy*. ISBN 978-808-6846-262, strana 107.

V § 104 zákoníku práce jsou uvedena opatření v případě, že není možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce. V této situaci je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Poskytování osobních ochranných prostředků podrobně upravuje nařízení vlády, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků.¹²

Celý paragraf 105 zákoníku práce je věnován povinnostem zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání. Podle tohoto paragrafu je zaměstnavatel, u něhož došlo k pracovnímu úrazu, povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu, je povinen vést evidenci o všech úrazech a přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů. Vláda stanoví nařízením způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.¹³

Práva a povinnosti zaměstnance upravuje § 106 zákoníku práce. Zaměstnanec má podle odstavce 1 právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením, tato informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.

Každý zaměstnanec je na základě § 106 odstavce 4 povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Zaměstnanec je podle tohoto paragrafu mimo jiné povinen:

- účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,
- podrobit se preventivním prohlídkám a vyšetřením stanoveným zvláštními právními předpisy,

---

¹² Česká republika. Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků. In: Sbíрка zákonů. 2001, částka 178

¹³ Česká republika. Nařízení vlády o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu. In: Sbíрка zákonů. 2010, částka 67.

- dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,
- používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení,
- oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců,
- bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance.

2.2.3 Úloha odborových orgánů v oblasti BOZP

Podle § 108 odstavce 1 – 3 zákoníku práce nesmějí být zaměstnanci zbaveni práva účastnit se řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochranou zdraví. Toto právo je umožněno přímo zaměstnancům nebo prostřednictvím odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví. Zaměstnavatel je tedy povinen umožnit účast při jednáních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo jim informace o takovém jednání poskytnout a vyslechnout jejich informace, připomínky a návrhy na přijetí opatření týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména návrhy na odstranění rizik nebo omezení působení rizik, která není možno odstranit.

Zaměstnavatel je se zaměstnanci povinen projednat podstatná opatření týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, vyhodnocení rizik, přijetí a provádění opatření ke snížení jejich působení, organizaci školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Zaměstnavatel je dále povinen informovat zaměstnance o zaměstnancích, kteří jsou určeni k organizování poskytnutí první pomoci, o zařízení k zajišťování pracovnělékařských služeb a každé další záležitosti, která může podstatně ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Odborová organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo zaměstnanci jsou podle § 108 odstavce 4 povinni spolupracovat se

zaměstnavatelem tak, aby mohl zajistit bezpečné a zdraví neohrožující pracovní podmínky.

Zaměstnavateli určuje § 108, odstavec 5 povinnost organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat.

Další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví stanoví také zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.¹⁴ Tento zákon upravuje požadavky na pracoviště a pracovní prostředí, pracovní prostředky a zařízení, organizaci práce a pracovní postupy a bezpečnostní značky.

V paragrafu 279 přímo ukládá zákoník práce zaměstnavateli povinnost informovat zaměstnance o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v rozsahu stanoveném v § 101 až § 106 a § 108 zákoníku práce.

Z paragrafu 322 zákoníku práce vyplývá právo odborových organizací provádět kontrolu nad stavem BOZP u jednotlivých zaměstnavatelů, a to bez ohledu na to, zda u něj odborová organizace působí.¹⁵

2.3 Pracovnílékařské služby

Poskytování pracovnílékařských služeb upravuje zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách¹⁶ a podrobnosti vyhláška č. 79/2013 Sb., o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče¹⁷, která nabyla účinnosti 3. dubna 2013. Vyhláška upravuje organizaci, obsah a rozsah pracovnílékařských služeb, posuzování zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci a posuzování zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a v průběhu vzdělávání. Dále

---

¹⁴ Česká republika. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sbírka zákonů. 2006, částka 96.

¹⁵ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. Legislativa BOZP ve školství. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 69-73.

¹⁶ Česká republika. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. In: Sbírka zákonů. 2011, částka 131.

¹⁷ Česká republika. Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnílékařských službách a některých druzích posudkové péče). In: Sbírka zákonů. 2013, částka 37.

uvádí seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost ke vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání, ke sportu, tělesné výchově nebo jiné činnosti.

V následujících podkapitolách jsou vybrána a zkráceně uvedena nejdůležitější ustanovení vyhlášky, která budou vedoucí pracovníci škol a školských zařízení využívat nejčastěji.

2.3.1 Obsah pracovnělékařských služeb

V paragrafu 2 vyhlášky je definován obsah pracovnělékařských služeb, které zahrnují hodnocení, poradenství a dohled.

Hodnocení se týká zejména zdravotního stavu zaměstnanců nebo osob ucházejících se o zaměstnání při lékařské prohlídce prováděné poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství a zpracování rozborů vzniku a příčin pracovních úrazů, výskytu nemocí z povolání nebo ohrožení nemocí z povolání, nebo nemocí souvisejících s prací.

Poradenství v rámci pracovnělékařských služeb probíhá v oblasti ergonomie, psychologie práce, výběru osobních ochranných pracovních prostředků, výcviku a výchově zaměstnanců v oblasti BOZP, hodnocení rizik při práci, zařazování prací do kategorií a provádění školení zaměstnanců určených zaměstnavatelem v první pomoci a zpracování návrhu vybavení pracoviště prostředky pro poskytování první pomoci.

Poskytovatel pracovnělékařských služeb dohlíží pravidelně na pracoviště a výkon práce za účelem zjišťování a hodnocení rizikových faktorů.

2.3.2 Organizace a rozsah pracovnělékařských služeb

Organizaci a rozsah pracovnělékařských služeb a povinně vedenou dokumentaci upravuje § 3 - § 5 vyhlášky o pracovnělékařských službách.

Pravidelný dohled se podle § 3 na všech pracovištích vykonává nejméně jedenkrát za kalendářní rok, zohledňuje se při něm zdravotní náročnost vykonávané práce a charakter podmínek na pracovištích zaměstnavatele.

Rozsah pracovnělékařských služeb se stanoví na základě § 4 s ohledem na zdravotní náročnost vykonávaných prací podle jejich zařazení do kategorií podle zákona

o ochraně veřejného zdraví.¹⁸ Zařazení práce do kategorie vyjadřuje souhrnné hodnocení úrovně zátěže faktory rozhodujícími ze zdravotního hlediska o kvalitě pracovních podmínek.¹⁹

Za práce kategorie první se považují práce, při nichž podle současného poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví. V kategorii druhé jsou zařazeny práce, u nichž lze očekávat jejich nepříznivý vliv na zdraví jen výjimečně, zejména u vnímavých jedinců, tedy práce, při nichž nejsou překračovány hygienické limity stanovených faktorů. Zařazení zaměstnanců do vyšších kategorií je ve školství ojedinělé.

V paragrafu 5 zákona o specifických zdravotních službách je uveden povinný obsah dokumentace o pracovnělékařských službách, která musí obsahovat záznamy v oblasti poradenství (v rozsahu datum a místo poskytnutí poradenství a stručný obsah) a v oblasti dohledu záznamy o provedení dohledu, včetně hodnocení pracovních a hygienických podmínek na pracovišti a v zařízení závodního stravování a dalších zařízeních zaměstnavatele (v rozsahu datum a místo provedení dohledu, popis zjištěných skutečností včetně identifikace nebezpečí a hodnocení rizik, návrhy opatření a způsob seznámení zaměstnavatele se závěrem dohledu).

Součástí dokumentace o pracovnělékařských službách jsou také kopie rozhodnutí orgánu ochrany veřejného zdraví o zařazení práce do příslušné kategorie nebo oznámení zaměstnavatele o zařazení práce do kategorie druhé a kopie výsledků šetření příslušných inspekčních orgánů.

2.3.3 Lékařské prohlídky

Důvody provádění lékařských prohlídek ke zjištění zdravotního stavu a zdravotní způsobilosti ke vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání nebo pracovnělékařské prohlídky jsou uvedeny v § 6 vyhlášky, patří k nim vyloučení nemocí, které omezují nebo vylučují zdravotní způsobilost ke konkrétní práci nebo vzdělávání.

Zdravotní stav se hodnotí na základě informací zjištěných při dohledu a podle údajů obsažených v písemné žádosti zaměstnavatele o pracovnělékařskou prohlídku, závěrů

---

¹⁸ Česká republika. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů: § 37. In: Sbíрка zákonů. 2000, částka 74.

¹⁹ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. Legislativa BOZP ve školství. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 185.

lékařské prohlídky a odborných vyšetření a údajů uvedených ve výpisu ze zdravotnické dokumentace vedené registrujícím poskytovatelem v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost.

Pokud jde o posuzování zdravotní způsobilosti ke vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání, zdravotní stav žáka nebo studenta se posuzuje ve vztahu ke všem činnostem vykonávaným v průběhu vzdělávání, podmínkám, za kterých je praktické vyučování nebo praktická příprava vykonávána, a současně se zohledňuje profesní profil absolventa příslušného oboru vzdělání.

Druhy lékařských prohlídek definují § 8 a § 9 vyhlášky, jedná se o lékařské prohlídky ke vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání (týkají se uchazečů o vzdělávání a studentů středních nebo vyšších odborných škol) a pracovnělékařských prohlídek.

Pracovnělékařskými prohlídkami jsou vstupní prohlídka, periodická prohlídka, výstupní prohlídka a mimořádná prohlídka, které se provádějí za účelem posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci. Intervaly a náležitosti prohlídek upravují § 10 - § 14, náležitosti žádosti o provedení pracovnělékařské prohlídky a posouzení zdravotní způsobilosti ve vztahu k práci a náležitosti lékařského posudku o zdravotní způsobilosti ke vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání a lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k práci podrobně upravují § 15 - § 17 vyhlášky.

Vstupní prohlídka se provádí za účelem zajištění, aby k výkonu práce v podmínkách s předpokládanou zdravotní náročností nebyla zařazena osoba ucházející se o zaměstnání, jejíž zdravotní způsobilost neodpovídá zařazení k předpokládané práci. Vstupní prohlídka se provádí též před převedením zaměstnance na jinou práci, pokud jde o práci vykonávanou za odlišných podmínek, než ke kterým byla posouzena zdravotní způsobilost zaměstnance.

Periodická prohlídka se provádí za účelem zjištění včasné změny zdravotního stavu vzniklé v souvislosti se zdravotní náročností vykonávané práce nebo stárnutím organismu. Zaměstnanci ve školách a školských zařízeních se ve většině případů týká zařazení do první nebo druhé kategorie.

Periodická prohlídka u zaměstnanců vykonávajících práci zařazenou podle zákona o ochraně veřejného zdraví

- v kategorii první se provádí jednou za 6 let, nebo jednou za 4 roky, jde-li o zaměstnance, který dovršil 50 let věku,

- v kategorii druhé se provádí jednou za 5 let, nebo jednou za 3 roky, jde-li o zaměstnance, který dovršil 50 let věku.

Nově se podle vyhlášky neprovádí periodické prohlídky u prací vykonávaných na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, neplatí to ale v případě, kdy je práce na základě těchto dohod u zaměstnavatele prováděna opakovaně a doba, na kterou je práce opakovaně sjednávána, je delší než lhůta pro provedení periodické prohlídky a zaměstnavatel provádění těchto prohlídek vyžaduje.

Mimořádná prohlídka se provádí za účelem zjištění zdravotního stavu posuzovaného zaměstnance v případě důvodného předpokladu, že došlo ke ztrátě nebo změně zdravotní způsobilosti k práci nebo pokud dojde ke zvýšení míry rizika již dříve zohledněného rizikového faktoru pracovních podmínek. Mimořádná prohlídka se proto provádí také, pokud došlo ke zhoršení pracovních podmínek ve smyslu zvýšení míry rizika u rizikového faktoru, k němuž již byla posuzována zdravotní způsobilost zaměstnance, dále se mimořádná prohlídka provádí, pokud byl výkon práce přerušen z důvodu nemoci po dobu delší než 8 týdnů (s výjimkou výkonu práce v kategorii první) a také v důsledku úrazu s těžkými následky, nemoci spojené s bezvědomím nebo jiné těžké újmy na zdraví, nebo z jiných důvodů na dobu delší než šest měsíců.

Výstupní prohlídka se provádí v době ukončení výkonu práce, a to s důrazem na zjištění takových změn zdravotního stavu, u kterých lze předpokládat souvislost se zdravotní náročností vykonávané práce. Neprovádí se, jde – li o práce zařazené do kategorie první podle zákona o ochraně veřejného zdraví, a pokud u zaměstnance nebyla zjištěna v době výkonu práce u zaměstnavatele nemoc z povolání, ohrožení nemocí z povolání nebo pracovní úraz.

Následná prohlídka se provádí za účelem včasného zjištění změn zdravotního stavu vzniklých v souvislosti s prací za takových pracovních podmínek, jejichž důsledky se mohou projevit i po ukončení práce, a to za účelem včasného zajištění potřebné zdravotní péče, popřípadě odškodnění.

2.4 Zákon o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví²⁰, upravuje některé povinnosti škol a školských zařízení. V paragrafu 7 je dána povinnost zajistit, aby byly splněny hygienické požadavky upravené vyhláškou č. 410/2005 Sb.,²¹ na prostorové podmínky, vybavení, provoz, osvětlení, vytápění, mikroklimatické podmínky, zásobování vodou a úklid.

Zákon o ochraně veřejného zdraví upravuje v § 8 pojem zotavovací akce. Tou je organizovaný pobyt 30 a více dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jehož účelem je posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popřípadě získat specifické znalosti a dovednosti. Zotavovací akci je nutné jeden měsíc před zahájením ohlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví.

Při organizovaném pobytu dětí v menším počtu nebo na kratší dobu je potřeba zajistit hygienicky nezávadný stav zařízení a zásobování pitnou vodou, i při této akci musí být fyzické osoby, které se jí účastní, zdravotně způsobilé.

Paragraf 9 určuje podmínky, za kterých může mateřská a základní škola vyslat dítě na školu v přírodě nebo ho přijmout na zotavovací akci a jaké jsou náležitosti posudku o zdravotní způsobilosti pro účast na škole v přírodě nebo zotavovací akci.

Zotavovací akce se jako dozor nebo zdravotník může podle § 10 zúčastnit jenom osoba zdravotně způsobilá. Zdravotní způsobilost posuzuje registrující praktický lékař.

Mateřská a základní škola, která vysílá děti na školu v přírodě, musí zajistit náležitosti uvedené v § 11:

- základní péči o zdraví všech účastníků po celou dobu konání akce a kontrolu dodržování hygienických požadavků,
- dosažitelnost zdravotníka 24 hodin denně po celou dobu konání akce (fyzická osoba, která má alespoň úplné střední odborné vzdělání v oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka, fyzická osoba, která absolvovala

---

²⁰ Česká republika. Zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. In: Sbírká zákonů. 2000, částka 74.

²¹ Česká republika. Vyhláška č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. In: Sbírká zákonů. 2005, částka 141.

kurs první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při škole v přírodě nebo zotavovací akci, a student lékařství po ukončení třetího ročníku),

- vybavení lékárničky pro školu v přírodě nebo zotavovací akci podle druhu akce,
- informovanost osoby, která má dítě v péči, o zdravotních potížích, které dítě v průběhu školy v přírodě nebo zotavovací akce prodělalo,
- instruktáž všech fyzických osob činných na zotavovací akci, s výjimkou zdravotníka, o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a jiných poškození zdraví včetně základů první pomoci, pokud se takové instruktáže dosud nezúčastnily.

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých mimo jiné upravuje:²²

Prostorové podmínky

- velikost ploch pozemků pro výchovu a vzdělávání a pro tělovýchovu a sport (nutnost oplocení), volbu rostlin, dřevin a údržbu travnatých ploch,
- plochu připadající na dítě nebo žáka v učebnách, hernách, odborných pracovnách, laboratořích a jazykových učebnách, školních družinách,
- podmínky pro žáky se zdravotním postižením,
- úpravu podlah,
- počet šaten a hygienických zařízení,
- požadavky na prostory pro výuku tělesné výchovy (plocha, podlahy, šatny, nářadovna, umývárny),

Vybavení nábytkem a rozsazení žáků (velikost, ergonomické zásady), osvětlení, mikroklimatické podmínky (teplota, větrání), úklid a provozní podmínky (vydaný provozní řád zohledňuje věkové a fyzické zvláštnosti dětí i žáků, jejich biorytmus a náročnost jednotlivých předmětů).

---

²² SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. *Paragrafy do kapsy*. ISBN 978-808-6846-262, strana 226 - 240.

2.5 Úrazy ve školách a školských zařízeních

Evidence úrazů ve školách a školských zařízeních se řídí vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů²³, jejíž dodržování je nejenom Českou školní inspekcí velmi pečlivě kontrolováno. Nejdůležitější ustanovení vyhlášky jsou ve zkrácené podobě uvedena v následujícím textu.

2.5.1 Kniha úrazů

V knize úrazů se podle § 1 vyhlášky evidují všechny úrazy dětí, žáků a studentů, ke kterým došlo při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola nebo školské zařízení o úrazu dozví.

Přesnou strukturu evidence úrazu v knize úrazů uvádí vyhláška, u každého zapisovaného úrazu musí být uvedeno:

- pořadové číslo úrazu,
- jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození zraněného,
- popis úrazu,
- popis události, při které k úrazu došlo, včetně údaje o datu a místě události,
- zda a kým byl úraz ošetřen (jako ošetření je možné pokládat i prohlédnutí zranění a jeho posouzení),
- podpis zaměstnance školy nebo školského zařízení, který provedl zápis do knihy úrazů,
- další údaje, pokud jsou potřebné k sepsání záznamu o úrazu (např. kdy a jakým způsobem byl informován zákonný zástupce a podobně).

2.5.2 Záznam o úrazu

Záznam o úrazu se podle § 2 vyhlášky vyplňuje do formuláře uvedeného v její příloze. Záznam vyhotovuje škola nebo školské zařízení, jde-li o úraz, jehož důsledkem byla nepřítomnost dítěte, žáka nebo studenta ve škole nebo školském zařízení zasahující alespoň do dvou po sobě jdoucích vyučovacích dnů, nebo smrtelný

---

²³ Česká republika. Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů. In: Sbirka zákonů. 2005, částka 17.

úraz. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá škola nebo školské zařízení zákonnému zástupci žáka.

Důležité je zaslat záznam o úrazu všem vyhláškou stanoveným orgánům a institucím v daném termínu. Záznam o úrazu zasílá škola nebo školské zařízení vždy za uplynulý kalendářní měsíc, nejpozději do pátého dne následujícího měsíce, zdravotní pojišťovně žáka a České školní inspekci (pro zaslání České školní inspekci se používá elektronický formulář). Záznam o smrtelném úrazu zasílá škola nebo školské zařízení do pěti pracovních dnů po podání hlášení zřizovateli, zdravotní pojišťovně žáka, České školní inspekci a místně příslušnému útvaru Policie České republiky.

Záznam o úrazu se vyhotovuje také na žádost zákonného zástupce žáka, zletilého žáka nebo zřizovatele. Škola nebo školské zařízení vyhotovují záznam o úrazu i v případě, pokud je pravděpodobné, že žáku bude poskytnuta náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem.

Škola nebo školské zařízení aktualizují záznam o úrazu, pokud byla poskytnuta náhrada za bolest nebo náhrada za ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem, nebo v případě smrtelného úrazu, pokud k úmrtí došlo po vyhotovení záznamu o úrazu.

2.5.3 Hlášení úrazu

Způsob hlášení o úrazu upravuje § 3 vyhlášky. Bez zbytečného odkladu podává škola hlášení o úrazu nezletilého žáka jeho zákonnému zástupci. Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá škola nebo školské zařízení bez zbytečného odkladu hlášení místně příslušnému útvaru Policie České republiky.

O úrazu podá škola nebo školské zařízení bez zbytečného odkladu hlášení pojišťovně, u které je škola nebo školské zařízení pojištěno pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků, pokud škola nebo školské zařízení má takové pojištění sjednáno. Při odškodnění úrazu pojišťovnou je nutné, aby škola nebo školské zařízení dodržela smlouvu sjednanou s pojišťovnou a vyplatila i příslušnou částku spoluúčasti odpovědnosti za škodu.

Škola nebo školské zařízení bez zbytečného odkladu podá hlášení o úrazu také příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, popřípadě příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, pokud k úrazu došlo při praktickém vyučování žáků středních škol.

Je třeba brát v úvahu, že škola bude muset prokázat bezodkladnost hlášení zákonným zástupcům, tedy mít k dispozici záznam o čase sdělení.²⁴

2.5.4 Odpovědnost za škodu při úrazech

Školy odpovídají v rozsahu stanoveném právními předpisy žákům za škodu, která jim vznikla v důsledku úrazu. Odpovědnost za škodu vzniklou úrazem dětí v mateřských školách se posuzuje podle zákona č. 40/1964, Sb., (občanský zákoník)²⁵, oproti tomu se odpovědnost za škodu vzniklou úrazem žáků a studentů posuzuje podle zákona č. 262/2006 Sb., (zákoník práce)²⁶.

V mateřských školách se odpovědnost řídí podle § 420 občanského zákoníku, který stanoví obecnou odpovědnost. Každý podle tohoto ustanovení odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Odpovědnosti se lze zprostit prokázáním nezavinění škody.

Na základě § 422 občanského zákoníku nezletilý odpovídá za škodu, kterou způsobil, pokud je schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky, společně s ním odpovídá i osoba, která je povinna vykonávat nad ním dohled. Pokud nezletilý není schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, je za škodu odpovědný ten, kdo byl povinen vykonávat nad ním dohled.

Ostatní školy a školská zařízení jsou při odpovědnosti za škodu posuzovány podle zákoníku práce. Podle § 391 za škodu, která vznikla žákům základních škol při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická osoba vykonávající činnost dané školy. Ve školském zařízení odpovídá za škodu právnická osoba vykonávající činnost daného školského zařízení. Při teoretickém a praktickém vyučování ve středních školách odpovídá za škodu vzniklou úrazem opět škola. Pokud dojde ke škodě při praktickém vyučování mimo školu u právnické nebo

---

²⁴ ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 93.

²⁵ Česká republika. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 1964, částka 019.

²⁶ Česká republika. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů*. 2006, částka 84.

fyzické osoby, odpovídá za škodu právnická nebo fyzická osoba, u níž se praktické vyučování uskutečňovalo.

V mateřských školách se tedy jedná o odpovědnost za škodu, která by dětem vznikla porušením povinností vyplývajících z občanského zákoníku, a to v souvislosti s výkonem náležitého dohledu nad nezletilými. Vzhledem k tomu, že občanský zákoník vychází z předpokladu zavinění, musí zákonný zástupce škoie prokázat porušení právních povinností. Oproti tomu se odpovědnost za škodu způsobenou úrazem žáka posuzuje podle zákoníku práce a není potřeba zavinění prokazovat.²⁷

2.6 Vyhlášky pro jednotlivé druhy škol a školských zařízení

Každá z následujících vyhlášek navazuje na školský zákon a upravuje podrobněji péči o bezpečnost a zdraví dětí, žáků a studentů v jednotlivých druzích škol a školských zařízeních. U předškolního vzdělávání určuje vyhláška zejména počet dětí připadajících na jednoho pedagogického pracovníka a předávání dětí mezi zákonnými zástupci a zaměstnanci mateřské školy. Vyhláška o základním vzdělávání ovlivňuje zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví v ustanoveních o organizaci základního vzdělávání. Vyhláška o středních školách určuje počty žáků ve třídách a skupinách s ohledem na bezpečnost a ochranu zdraví a organizaci odborného výcviku, praxe a praktického vyučování. Ve vyhlášce o zájmovém vzdělávání jsou definováni jeho účastníci, formy, školská zařízení a počty žáků připadajících na jednoho pedagogického pracovníka. Výběr z ustanovení vyhlášek, které se vztahují k bezpečnosti a ochraně zdraví, obsahují následující podkapitoly.

2.6.1 Předškolní vzdělávání²⁸

Péči o zdraví a bezpečnost dětí obsahuje § 5 vyhlášky o předškolním vzdělávání. Odstavec 1 upravuje výkon dohledu nad dítětem v mateřské škole, podle něj je dohled nad dítětem vykonáván od doby, kdy je pedagogický pracovník převezme od jeho zákonného zástupce nebo jím pověřené osoby, až do doby, kdy je pedagogický pracovník předá jeho zákonnému zástupci nebo jím pověřené osobě. Předat dítě

---

²⁷ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 103,104.

²⁸ Česká republika. Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání. In: *Sbírka zákonů*. 2004, částka 4.

pověřené osobě lze jen na základě písemného pověření vystaveného zákonným zástupcem dítěte.

Odstavce 2 – 4 paragrafu 5 této vyhlášky upřesňují počty pracovníků nutné k zajištění bezpečnosti dětí při pobytu mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, tyto počty pedagogických pracovníků stanoví ředitel mateřské školy tak, aby na jednoho pedagogického pracovníka připadlo nejvýše dvacet dětí z běžných tříd (výjimečně může ředitel zvýšit počet dětí o osm), nebo dvanáct dětí ve třídě, kde jsou zařazeny děti se zdravotním postižením (výjimečně může ředitel zvýšit počet dětí o jedenáct).

Při zvýšení počtu dětí nebo při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitel mateřské školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy. V tomto případě může dohled nad dětmi vykonávat nejenom učitelka mateřské školy, ale například uklízečka nebo školnice, toto ustanovení vyhlášky se využívá například při doprovodu na plavání nebo výlet.

Při zajišťování zotavovacích pobytů, popřípadě výletů pro děti určí podle odstavce 5 vyhlášky ředitel mateřské školy počet pedagogických pracovníků tak, aby byla zajištěna výchova dětí, včetně dětí se zdravotním postižením, jejich bezpečnost a ochrana zdraví.

2.6.2 Základní vzdělávání²⁹

Vyhláška o základním vzdělávání byla novelizována naposledy v červenci roku 2012, v rámci novelizace došlo i ke změnám v organizaci vzdělávání, které je třeba zohlednit při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

Podle § 1 odstavce 2 vyhlášky umožní ředitel základní školy žákům vstup a pobyt v budově školy nejméně dvacet minut před začátkem vyučování a nově o přestávce mezi dopoledním a odpoledním vyučováním.

Vyhláška v § 1 odstavci 3 stanovila, že žáci nejenom druhého, ale i prvního stupně mohou mít v dopoledním i odpoledním vyučování nejvýše šest vyučovacích hodin. Konkrétní počet vyučovacích hodin musí stanovit škola s přihlédnutím k charakteru

---

²⁹ Česká republika. Vyhláška č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. In: Sbíрка zákonů. 2005, částka 11.

vzdělávací činnosti a k základním fyziologickým potřebám žáků ve svém školním vzdělávacím programu.

Podle odstavce 5 zůstávají, stejně jako v předchozím znění vyhlášky, přestávky mezi vyučovacími hodinami nejméně desetiminutové. Během dopoledního vyučování, zpravidla po druhé vyučovací hodině, se zařazuje alespoň jedna přestávka v délce nejméně 15 minut. Přestávka mezi dopoledním a odpoledním vyučováním trvá nejméně 50 minut. Nově lze podle vyhlášky v případech hodných zvláštního zřetele zkrátit některé desetiminutové přestávky na nejméně 5 minut a přestávku mezi dopoledním a odpoledním vyučováním na nejméně 30 minut, ředitel opět při zkracování přestávek musí přihlédnout k základním fyziologickým potřebám žáků.

Při organizaci výuky jinak než ve vyučovacích hodinách a při akcích souvisejících s výchovně vzdělávací činností školy stanoví škola zařazení a délku přestávek podle charakteru činnosti a s přihlédnutím k základním fyziologickým potřebám žáků (toto ustanovení se týká zejména škol v přírodě, lyžařských výcvikových kurzů, výjezdů do zahraničí apod.).

Paragraf 2 upravuje zařazování účastníků na výjezdy do zahraničí, mezi ně může škola zařadit pouze žáky, kteří předloží písemný souhlas zákonného zástupce a mají uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu platné na území příslušného státu a pojištění léčebných výloh v zahraničí nebo v případě výjezdu do členského státu Evropské unie mají Evropský průkaz zdravotního pojištění.

V paragrafu 3 je definováno, kdo zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků ve škole, při vzdělávání mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, a při akcích konaných mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání. Bezpečnost a ochranu zdraví zajišťuje škola svými zaměstnanci a vždy nejméně jedním pedagogickým pracovníkem. Zaměstnanec, který není pedagogickým pracovníkem, může ředitel školy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků určit pouze, pokud je zletilý a způsobilý k právním úkonům.

Při akcích konaných mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, nesmí na jednu osobu zajišťující bezpečnost a ochranu zdraví žáků připadnout více než 25 žáků. Výjimku z tohoto počtu může stanovit s ohledem na náročnost zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ředitel školy.

Při akcích konaných mimo místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, kdy místem pro shromáždění žáků není místo, kde škola uskutečňuje vzdělávání, se zajišťuje bezpečnost a ochrana zdraví žáků na předem určeném místě 15 minut před dobou shromáždění. Po skončení akce končí zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků na předem určeném místě a v předem určeném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce škola oznámí nejméně dva dny předem zákonným zástupcům žáků.

2.6.3 Střední vzdělávání³⁰

Paragraf 2 odstavce 5 ukládá řediteli povinnost zohlednit požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví žáků a požadavky na prostorové a materiální zabezpečení výuky stanovené rámcovým vzdělávacím programem při spojování tříd nebo jejich dělení na skupiny při vyučování některých předmětů, může při tom spojovat nebo vytvářet skupiny žáků ze stejných nebo různých ročníků.

Nejvyšší počet žáků ve skupině na jednoho učitele odborného výcviku je stanoven nařízením vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání.³¹

Praktické vyučování je upraveno smlouvou, jejíž náležitosti podrobně stanoví § 12 vyhlášky. Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování obsahuje také druh činností, které žáci budou při praktickém vyučování vykonávat, časový rozvrh praktického vyučování, opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při praktickém vyučování, včetně ochranných opatření, která musí být přijata, zejména s uvedením osobních ochranných pracovních prostředků a k zajištění hygienických podmínek při praktickém vyučování.

Střední školy mohou podle § 17 vyhlášky v souladu se školním vzdělávacím programem organizovat lyžařské výchovně výcvikové kurzy, sportovní nebo poznávací turistické kurzy a další akce související s výchovně vzdělávací činností školy, poskytovat žákům možnosti naplnění volného času mimoškolní činností se zaměřením zejména na aktivní odpočinek, rozvoj jejich schopností a zájmů, přípravu na vyučování i na účast v soutěžích a přehlídkách. Mezi účastníky výjezdu do zahraničí může škola zařadit pouze ty žáky, kteří mají uzavřené pojištění

---

³⁰ Česká republika. Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. In: Sbíрка zákonů. 2005, částka 13.

³¹ Česká republika. Nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání. In: Sbíрка zákonů. 2004, částka 233.

léčebných výloh v zahraničí a pojištění odpovědnosti za škodu platné na území příslušného státu. V případě výjezdu do členského státu Evropské unie postačuje namísto pojištění léčebných výloh Evropský průkaz zdravotního pojištění.

2.6.4 Zájmové vzdělávání³²

Účastníky zájmového vzdělávání jsou podle § 1 vyhlášky děti, žáci a studenti, mohou jimi být také pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby. Formy zájmového vzdělávání upravuje § 2 a patří mezi ně:

- příležitostná výchova, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost,
- pravidelná výchova, vzdělávací a zájmová činnost,
- táborová činnost a další činnosti spojené s pobytem mimo místo, kde právnická osoba vykonává činnost školského zařízení pro zájmové vzdělávání,
- osvětová činnost včetně shromažďování a poskytování informací pro děti, žáky a studenty, popřípadě i další osoby a vedení k prevenci sociálně patologických jevů,
- individuální práce, zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů,
- využití otevřené nabídky spontánních činností.

Školskými zařízeními pro zájmové vzdělávání jsou podle § 3 vyhlášky středisko volného času, školní klub a školní družina.

Oddělení školní družiny se naplňují podle § 10 pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků nejvýše do počtu třiceti účastníků. Ředitel stanoví nejvyšší počet účastníků na jednoho pedagogického pracovníka s ohledem na druh vykonávané činnosti účastníků a jejich případné speciální vzdělávací potřeby, zejména s ohledem na jejich bezpečnost.

---

³² Česká republika. Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. In: Sbirka zákonů. 2005, částka 20.

3 Hodnocení Českou školní inspekcí

Podle školského zákona se hodnocení školy a školského zařízení uskutečňuje jako vlastní hodnocení školy a hodnocení Českou školní inspekcí. Česká školní inspekce je správní úřad s celostátní působností, který je organizační složkou státu a samostatnou účetní jednotkou. Inspekční činnost v každém školním roce navazuje na výsledky inspekční činnosti z předchozích let a vychází z Koncepčních záměrů inspekční činnosti pro období 2009–2013, schválených poradou vedení Ministerstva školství v roce 2009.

Školský zákon vymezuje v § 174 odstavci 7 dvě základní kritéria pro inspekční hodnocení, prvním je účinnost podpory rozvoje osobnosti dítěte a žáka, druhým dosahování cílů vzdělávání ze strany škol a školských zařízení. Další kritéria pro inspekční hodnocení jsou formulována pro potřeby vnějšího hodnocení instituce a vytvářejí logický rámec, který umožňuje hodnotit podmínky, průběh a výsledky vzdělávání a školských služeb na úrovni školy nebo školského zařízení, vzdělávacího programu a vedení pedagogického procesu. Tento rámec kvality umožňuje sledovat dosahování cílů vzdělávání podle školních vzdělávacích programů a vyhodnotit pokrok škol a školských zařízení v čase. Škola a školské zařízení prokazuje svou schopnost trvale poskytovat vzdělávání, které splňuje požadavky příslušných právních předpisů.³³

Česká školní inspekce podle § 174 odstavce 2 školského zákona ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe v rámci inspekční činnosti:

- získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy,
- zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,
- zjišťuje a hodnotí naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem,

---

³³ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>, strana 4.

- vykonává podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, státní kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školským službám,
- podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě vykonává veřejnosprávní kontrolu.

Cílem inspekce je zjistit a odhalit problémy škol a určit, zda případná míra zjištěného rizika vyžaduje zásah státu (inspekce navrhuje výmaz školy nebo školského zařízení z rejstříku škol a školských zařízení). Inspekční hodnocení vychází zásadně z principu legality a hodnotí dopady školského zákona a jeho změn v praxi škol.

Inspekční činnost se vykonává na základě plánu hlavních úkolů na příslušný školní rok, který schvaluje ministr školství, mládeže a tělovýchovy na návrh ústředního školního inspektora.

Inspekční činnost se dále provádí na základě podnětů, stížností a petic, které svým obsahem spadají do působnosti České školní inspekce. V případě inspekční činnosti konané na základě podnětů, stížností a petic předává inspekce výsledek šetření zřizovateli k dalšímu řízení a zřizovatel informuje inspekci o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě.

Pro všechny instituce je navrhován společný rámec hodnocení, který je každoročně v komentovaném znění zveřejňován na internetových stránkách České školní inspekce. Hodnocení pomáhá určit priority, v čem se mají školy zlepšit, zjišťuje a zohledňuje podněty vedení na úrovni školy nebo zřizovatele, zjišťuje a hodnotí podněty všech účastníků a partnerů vzdělávání. Hodnocení není redukováno pouze na statistické ukazatele, ale zohledňuje kvalitu vzdělávacích služeb, orientuje se na plnění předpokladů ke vzdělávání a porovnává vývoj školy mezi jednotlivými inspekčními návštěvami.

Česká školní inspekce využívá pro hodnocení kvality vzdělávání v navštívených školách metodu multikriteriálního hodnocení podle dvanácti klíčových kritérií. Výběr kritérií je založen na třech základních principech:³⁴

- princip legality (při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb vychází inspekce důsledně ze zásad a cílů vzdělávání

³⁴ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>, strana 4.

stanovených školským zákonem a souvisejícími a prováděcími právními předpisy),

- princip minimalizace byrokratické zátěže (sledovány jsou klíčové priority se zaměřením na požadované výstupy při respektování variantních způsobů dosažení cílů vzdělávání),
- princip předvídatelnosti (kontinuita využívaných kritérií).

Kritéria hodnocení předkládá Česká školní inspekce ministerstvu školství ke schválení, schválená kritéria hodnocení potom ministerstvo i inspekce zveřejňuje. Výsledky multikriteriálního hodnocení jsou analyzovány inspekčním týmem a jejich syntéza je obsahem veřejné inspekční zprávy. Pro minimalizaci rizika subjektivity takové formy hodnocení jsou využívány různé postupy, např. týmové hodnocení a zveřejnění národního rámce kvality s podrobným popisem znaků úspěšného splnění u každého kritéria (předvídatelnost požadavků inspekčního hodnocení).³⁵

Podle § 175 odstavce 4 školského zákona jsou osoby, u nichž byla provedena inspekční činnost, povinny přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti bez zbytečného odkladu, nejpozději ve lhůtě stanovené Českou školní inspekcí. Na základě výsledků inspekční činnosti přijímá zřizovatel bez zbytečného odkladu opatření ve školách a školských zařízeních, které zřizuje.

Fyzická osoba se dopustí podle § 182a školského zákona přestupku tím, že jako osoba odpovědná za přijetí nebo splnění opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti tato opatření nepřijme nebo je nesplní ve stanovené lhůtě.

V případě zjištění nečinnosti školy nebo školského zařízení nebo zjištění závažných nedostatků v činnosti školy nebo školského zařízení může ústřední školní inspektor na základě § 175 odstavce 5 školského zákona předložit orgánu, který vede školský rejstřík, návrh na výmaz školy, školského zařízení nebo oboru vzdělání ze školského rejstříku.

3.1 Výstupy inspekční činnosti

Výstupy inspekční činnosti definuje § 174 školského zákona, podle něj je výstupem inspekční činnosti inspekční zpráva v případě, že inspekční činnost zjišťuje a hodnotí

---

³⁵ *Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 6.*

podmínky, průběh a výsledky vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů nebo zjišťuje a hodnotí naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu deseti let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Protokol je výstupem v případě inspekční činnosti, kdy Česká školní inspekce vykonává státní kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb nebo vykonává veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků státního rozpočtu.

Tematická zpráva je výstupem, pokud Česká školní inspekce získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy. Tematickou zprávu vydává Česká školní inspekce na základě shrnutí poznatků získaných z inspekční činnosti v určitém tematickém okruhu a jejich analýzy. Tematické inspekce podle školského zákona vycházejí z platného Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2007³⁶ a z dalších úkolů uložených Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy usneseními vlády ČR a vztahujícími se k regionálnímu školství.

Výroční zpráva České školní inspekce obsahuje souhrnné poznatky o stavu vzdělávání a vzdělávací soustavy vycházející z inspekční činnosti za předcházející školní rok a podle zákona by měla být zveřejněna každoročně v prosinci. Výroční zprávy České školní inspekce jsou jedním z hlavních nástrojů hodnocení a kontroly vzdělávací soustavy v České republice.

K hodnocení stavu vzdělávání v jednotlivých stupních vzdělávací soustavy analyzuje Česká školní inspekce data shromážděná z inspekčních hodnocení a kontrol. Výroční zpráva se zakládá na výsledcích přezkoumání příslušných dokumentů škol, na souhrnných poznatcích monitorování pedagogického procesu v hodinách výuky, na pohovorech s pedagogickými pracovníky a nově na výsledcích národního šetření v pátých a devátých ročnících základních škol a v odpovídajících ročnících víceletých

---

³⁶ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR. 2007[online]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>

gymnází a konzervatoří. Ve zprávách jsou využity také vybrané poznatky ze statistik ministerstva školství a dalších institucí.

3.2 Hodnocení oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví Českou školní inspekcí

Tradičně se každý školní rok činnost České školní inspekce orientuje i na hodnocení a kontrolu zajištění bezpečného a zdravého prostředí škol a školských zařízení, která patří k hlavním úkolům inspekčního zjišťování. Při hodnocení aplikuje multikriteriální hodnocení škol pomocí soustavy ukazatelů, které propojují vzdělávací, sociální i ekonomické aspekty.

Pojetí a obsah hodnotících postupů vychází z příslušných ustanovení školského zákona, z rozpracování tématu v rámcových vzdělávacích programech a cílů a úkolů operačního programu Zdraví 21³⁷ zaměřených na danou oblast. Program Zdraví 21 představuje osnovu pro přípravu, realizaci i hodnocení zdravotní politiky. Měl by přispět k využití získaných poznatků a zkušeností pro další zlepšení zdravotní politiky a zdravotní i sociální praxe. Program byl připraven z iniciativy Světové zdravotnické organizace za účasti představitelů jednotlivých členských států a za přispění mnoha předních odborníků. Hlavním smyslem programu je zlepšit zdraví lidí, a to jak pokud jde o jeho úroveň, tak co se týče nežádoucích rozdílů mezi jednotlivými skupinami. Program zve k aktivitám širokou občanskou veřejnost, obrací se i na politiky, lékaře a všechny ostatní zdravotníky.

Kontrola prováděná Českou školní inspekcí jako orgánem veřejné správy v oblasti BOZ je jedním z nástrojů státu k zajištění celospolečenských zájmů a dodržování povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů. Úkolem kontroly jako nezávislé objektivní činnosti je zjišťovat:

- zda jsou u kontrolovaných osob dodržovány právní předpisy v oblasti BOZ,
- zda jsou kontrolovanou osobou na základě nedostatků zjištěných provedenými kontrolami ve sledovaných oblastech přijata opatření k odstranění těchto nedostatků, včetně opatření vedoucích k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik,

---

³⁷ Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. století [online]. Praha, 2002 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zdravi-pro-vsechny-v-stoleti_2461_1101_5.html

- zda jsou přijatá opatření kontrolovanou osobou plněna.³⁸

Česká školní inspekce také vede evidenci školních úrazů a zajišťuje následné státní kontroly dodržování právních předpisů, které se vztahují k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů.

---

³⁸ *Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>. Česká školní inspekce.*

4 Výzkumná část - analýza dokumentů ČŠI

Předmětem výzkumu bylo zjistit nejčastější porušení právních předpisů zjištěných při kontrolách BOZ provedených ČŠI v základních školách Středočeského kraje a zjistit, jaké množství relevantních informací je možné získat z inspekčních zpráv ČŠI v porovnání s informacemi z protokolů popř. tematických a výročních zpráv ČŠI.

Ze zveřejněných výročních a tematických zpráv ČŠI, které shrnují poznatky z hodnocení ČŠI ve školách a školských zařízení České republiky byly zjištěny hodnocené oblasti dodržování právních předpisů ve školách v oblasti BOZ a analyzována nejčastější porušení právních předpisů v mateřských, základních a středních školách. Zjištění byla porovnána s výsledky analýzy protokolů o kontrolách základních (popřípadě sloučených mateřských a základních) škol ve Středočeském kraji. Následnou analýzou inspekčních zpráv základních škol Středočeského kraje, ve kterých proběhla kontrola BOZ, bylo zjišťováno, jaké množství relevantních informací je možné z veřejných inspekčních zpráv v oblasti BOZ získat.

V práci byl použit kvantitativní výzkum, pro shromáždění informací z inspekčních, výročních a tematických zpráv a protokolů byla zvolena obsahová analýza textu. Analýzou textu byla vybrána a zaznamenána jednotlivá negativní zjištění a rozdělena do příslušných oblastí, následně byla sumarizována a vyhodnocena.

Základním souborem výzkumu byly základní školy ve Středočeském kraji, výběrovým pak základní školy ve Středočeském kraji, ve kterých byla v průběhu kontrolní činnosti hodnocena oblast bezpečnosti a ochrany zdraví ve školních rocích 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012.

Analyzovány byly všechny protokoly o kontrolách oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví základních škol Středočeského kraje za školní roky 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012.

Následně byly analyzovány inspekční zprávy základních škol Středočeského kraje za školní roky 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012, ve kterých je hodnocena oblast bezpečnosti a ochrany zdraví, jednalo se o části zpráv popisující průběh vzdělávání a materiální podmínky.

Protokoly o kontrolách BOZ základních škol Středočeského kraje byly získány na základě žádosti České školní inspekce podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Pro analýzu dokumentů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví byly použity výroční zprávy České školní inspekce a jejich tabulkové části za školní roky 2009/2010³⁹, 2010/2011⁴⁰ a 2011/2012⁴¹ zveřejněné na internetových stránkách České školní inspekce. Dále byly využity Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011⁴² a částečně Souhrnné poznatky z inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním roce 2008/2009⁴³. Porovnávány a hodnoceny jsou údaje z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví v předškolním, základním a středním vzdělávání.

Česká školní inspekce navštívila v průběhu školního roku 2009/2010 celkem 4 843 škol a školských zařízení a vydala 2 136 inspekčních zpráv a 2 193 protokolů o kontrole. Inspekce přijala také 416 stížností. Inspekce uložila v tomto školním roce celkem 1 067 lhůt k přijetí opatření a k odstranění nedostatků zjištěných v průběhu inspekce a 84 podnětů předala jiným kontrolním orgánům. V tomto školním roce zkontroloval Středočeský inspektorát ČŠI oblast BOZ ve 23 základních školách.

Ve školním roce 2010/2011 navštívila Česká školní inspekce celkem 4 806 subjektů zařazených v rejstříku škol a školských zařízení a prošetřila celkem 482 stížností. Při kontrolní činnosti se uskutečnilo celkem 1 793 kontrol. V tomto školním roce bylo v registru ČŠI elektronicky evidováno 46 870 školních úrazů (záznamy o úrazu se do registru posílají od roku 2010) a provedeno 456 následných kontrol BOZ na místě.

---

³⁹ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2009/2010 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocní-zpravy/Vyrocní-zprava-CSI-za-skolní-rok-2009-2010>

⁴⁰ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011: Tabulková část [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/fccb5336-7ece-4ef6-9913-157c486da293>

⁴¹ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012: Tabulková část [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/a564ea67-965c-4d5e-86a7-8fba7914288d>

⁴² Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>. Česká školní inspekce.

⁴³ Souhrnné poznatky z inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním roce 2008/2009 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy?page=2>. Česká školní inspekce.

Kontrolní činnost České školní inspekce se ve školním roce 2010/2011 orientovala na inspekci zajištění bezpečného a zdravého prostředí škol a dodržování vybraných ustanovení právních předpisů ve smyslu uplatnění kategorie rizik a jejich diferenciací. Kontrola BOZ byla v tomto školním roce provedena v 11 základních školách Středočeského kraje.

Ve školním roce 2011/2012 bylo realizováno celkem 8 200 inspekčních návštěv v 5 407 školách a vybraných školských zařízeních. Česká školní inspekce přezkoumala 466 stížností. V tomto školním roce uložila Česká školní inspekce 925 lhůt k přijetí opatření pro odstranění zjištěných nedostatků a předala 184 podnětů jiným kontrolním orgánům.

Kontrolní činnost se zaměřila ve školním roce 2011/2012 na specifika zajišťování bezpečného prostředí a zdraví dětí, žáků a studentů, vyhodnocování přijatých opatření a na posouzení preventivních systémů škol a školských zařízení. Kontrolní činnost byla v roce 2011/2012 realizována v součinnosti s dalšími kontrolními orgány v České republice, které mají oprávnění školy a školská zařízení kontrolovat. V tomto školním roce byla provedena kontrola BOZ v 11 školách Středočeského kraje.

Kontrolní akce Bezpečnosti a ochrany zdraví byly zaměřeny ve školním roce 2011/2012 na bezbariérový přístup a následné inspekce v případě závažných školních úrazů nebo vysokého opakovaného výskytu úrazů podle evidence školních úrazů. Inspekce proběhla v rizikových školách, kde byla přepočtená míra školní úrazovosti u mateřských škol nad 5 úrazů na 100 dětí, u základních a středních škol nad 8 úrazů na 100 žáků.

4.1 Výroční zprávy České školní inspekce

V následující kapitole jsou analyzovány poznatky z výročních zpráv České školní inspekce za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012. Výroční zprávy České školní inspekce jsou členěny do dvou hlavních částí – textové a analytické, ve kterých jsou zpracovány souhrnné poznatky z hodnocení škol a školských zařízení v České republice. V textové části je hodnocena vzdělávací soustava ve členění podle stupně poskytovaného vzdělání – předškolní, základní a střední, dále jsou zařazeny tematické kapitoly podle priorit Plánu hlavních úkolů inspekční činnosti na konkrétní školní rok a uvedeny hlavní souhrnné poznatky o průběhu, podmínkách a výsledcích vzdělávání a celkové vyhodnocení stavu navštívených škol v šesti klíkových

oblastech hodnocení (nabídka vzdělávání, celkové výsledky vzdělávání a účinnost podpory rozvoje osobnosti žáků, výstupy inovačních a preventivních programů, řízení školy a efektivní strategie vzdělávání, podpora pedagogických pracovníků, školní systémy vlastního hodnocení a kontroly).

Efektivita poskytovaného vzdělávání je měřena jako výsledek meziročního srovnání změn daného stupně vzdělávací soustavy. Cílem měření je identifikovat podstatné a nutné vlastnosti částí vzdělávací soustavy a poznat jejich vzájemné vztahy. Z hlediska kvality vzdělávání je hodnocen průběh a výsledky vzdělávání. Zejména jde o hodnocení vzdělávání podle školních vzdělávacích programů a získání poznatků o tom, jaký je jejich vliv na výsledky dětí a žáků.⁴⁴

Hodnocení předpokladů škol vychází z monitorování podmínek, za jakých se vzdělávání uskutečňuje, umožňuje definovat souvislosti celkových výsledků škol, včetně výsledků žáků, s personálním, materiálním a finančním zajištěním škol.

V dílčích kapitolách výročních zpráv jsou shrnuta pozitivní a negativní zjištění z hodnocení České školní inspekce, která mohou být návodem pro vedení škol a zřizovatele k dalšímu rozvoji školy. V závěru textové části uvádí výroční zprávy podněty ke zlepšení stavu předškolního, základního a středního vzdělávání. Ve druhé části výročních zpráv jsou uvedeny podrobnější strukturální analýzy formou tabulkových přehledů, popisující souhrnné poznatky inspekčních zjištění. Ukazatele umožňují sledovat nejen aktuální stav vzdělávací soustavy České republiky, ale i trendy za uplynulé roky.

Data pro výroční zprávy jsou zčásti získávána od partnerů státní správy na národní a krajské úrovni (MŠMT, NÚV a dalších), dále i z mezinárodních zdrojů, na úrovni škol ze školních matrik a z analýz povinné dokumentace škol. Tato kvantitativní data jsou využívána pro kvalitativní zjišťování a obecně představují měřitelnou část hodnocení školy.⁴⁵

Další data pocházejí z šetření na místě ve školách a školských zařízeních (prohlídka školy a přímé pozorování ve výuce – inspekční hospitace, standardizované rozhovory

---

⁴⁴ *Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2009/2010 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocní-zpravy/Vyrocní-zprava-CSI-za-skolní-rok-2009-2010>, strana 6.*

⁴⁵ *Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 7.*

a dotazníková šetření), kdy jsou inspekční týmy v přímém kontaktu s vedením škol a s pedagogickými pracovníky a monitorují činnosti žáků ve výuce. Tato část inspekčního hodnocení přispívá k výpovědi o klimatu školy, ověřuje naplňování školních vzdělávacích programů ve vztahu k podporovaným skupinám žáků vymezených ve školském zákoně. Obecně tato data sice představují subjektivně vnímanou kvalitu vybranými cílovými skupinami, mají však velký význam pro hodnocení. Pro minimalizaci rizika subjektivity takovéto formy hodnocení jsou využívány různé postupy, např. týmové hodnocení a zveřejnění národního rámce kvality s podrobným popisem znaků úspěšného splnění u každého kritéria nutným pro předvídatelnost požadavků inspekčního hodnocení.⁴⁶

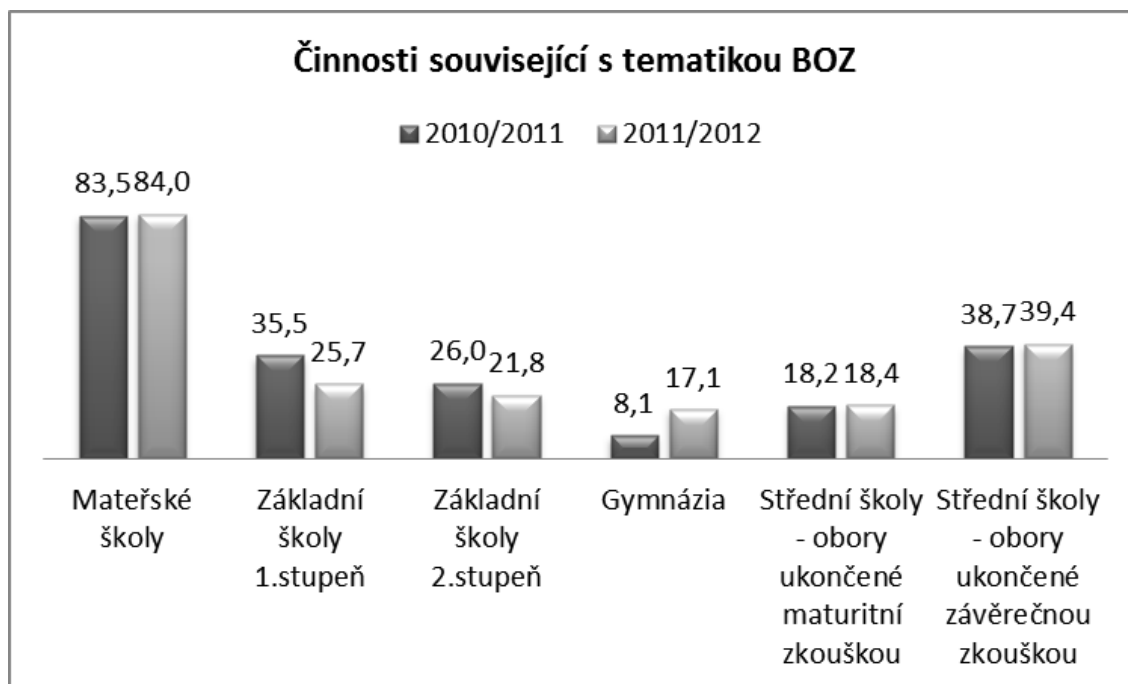
4.2 Výchova ke zdraví

Jak uvádí Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ČŠI z roku 2012, je jednou z významných oblastí prevence podpora výchovy ke zdraví. Mezi aktivity podporující výchovu ke zdraví patří činnosti související s problematikou BOZ, podpora zdravého životního stylu a rozvoj pohybových dovedností. Inspekční činnost ČŠI se proto zaměřila na zjišťování a hodnocení úrovně podpory zdraví a zdravého životního stylu, zejména v souvislosti s nabídkou školních vzdělávacích programů.⁴⁷ Informace o hodnocení oblasti výchovy ke zdraví v následujících podkapitolách jsou uvedeny ve výročních zprávách ČŠI a v Informaci o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví z roku 2012. Následující grafy znázorňují hodnoty dosažené při zjištěních podpory rozvoje funkčních gramotností v průběhu vzdělávacích činností škol České republiky. Údaje za školní roky 2010/2011 a 2011/2012 z výročních zpráv ČŠI zobrazují podíl vyučovacích jednotek v procentech, v nichž byl konkrétní jev pozorován (za školní rok 2009/2010 nejsou ve výroční zprávě ČŠI tyto údaje k dispozici).

---

⁴⁶ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 7.

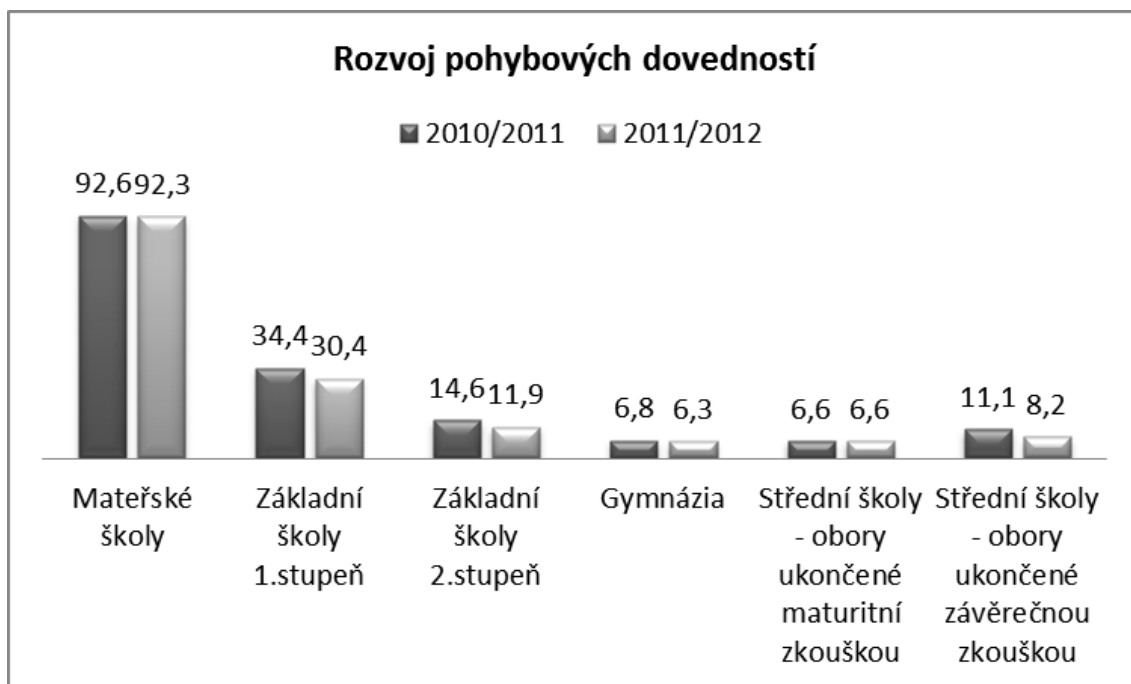
⁴⁷ Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>. Česká školní inspekce.

Podle údajů z výročních zpráv a z Informace o kontrolách BOZ se zvyšuje zařazování činností souvisejících s tematikou BOZ v mateřských školách, gymnáziích a středních odborných školách, naopak výrazně kleslo zařazování těchto činností na prvním i druhém stupni základních škol.

Zařazování činností podporujících zdravý životní styl se mírně zvýšilo pouze u mateřských škol a středních odborných škol. Meziročně se zařazování těchto činností u všech ostatních škol snížilo.

Zařazování činností pro rozvoj pohybových dovedností kleslo ve školách všech stupňů vzdělávání.

Zařazování činností pro rozvoj pohybových dovedností umožňuje školám zlepšit stav pohybového aparátu dětí a předcházet tak zvýšené úrazovosti při pohybových aktivitách. Proto je potřeba zaměřit oblast Člověk a zdraví ve školních vzdělávacích programech na zdravotně orientovanou zdatnost, neustále zvyšovat úroveň informovanosti učitelů v prevenci poruch pohybového aparátu dětí. V tělesné výchově se ve školách věnovat všestrannému a zdravému tělesnému rozvoji, umožňovat aktivní pohyb žáků.⁴⁸

4.2.1 Předškolní vzdělávání

Školní systémy BOZ dětí jsou v předškolním věku významnou prioritou a spolu s účinnou prevencí sociálně patologických jevů nesporně přispívají k celkové úspěšnosti dětí. ČŠI zjišťuje úroveň podpory zdraví a zdravého životního stylu podle nabídky vzdělávacích aktivit a podle vzdělávacích cílů RVP PV v oblasti „Dítě a jeho tělo“ a podle míry školní úrazovosti.⁴⁹ Mateřské školy jsou ve srovnání s dalšími

⁴⁸ Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>. Česká školní inspekce, strana 17.

⁴⁹ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 12.

druhy škol velmi dobře hodnoceny v naplňování cílů výchovy ke zdraví a zdravého životního stylu ve všech dokumentech zveřejněných ČŠI.

Zajištění výchovy ke zdraví v předškolním vzdělávání bylo ve všech výročních zprávách hodnoceno vysoce pozitivně. Téma zdraví bylo podle výročních zpráv správně zapracováno ve ŠVP většiny navštívených MŠ. ČŠI hodnotila podporu zdravého životního stylu (pitný režim, pestrost stravy, odpočinkové a relaxační činnosti). Tato oblast byla na dobré úrovni ve více než 90 % všech hodnocených MŠ za celé sledované období.

Děti byly v navštívené výuce vždy vedeny k orientaci v dopravních situacích a zapojovaly se do nácviku bezpečného chování, činnosti související s tematikou ochrany bezpečnosti a zdraví byly v průběhu výuky ve sledovaném období registrovány ve více než 80 % MŠ.

Děti byly dobře vedeny k dodržování pravidel soužití ve třídě, v areálu školy i při činnostech venku. Nedostatky v rozvoji pohybových dovedností dětí byly v každém období zjištěny přibližně v desetině mateřských škol, ČŠI proto doporučila ve výročních zprávách podporovat více rozvoj pohybových dovedností dětí.

4.2.2 Základní vzdělávání

ČŠI sleduje ve všech základních školách naplňování cílů výchovy ke zdraví a vedení žáků ke zdravému životnímu stylu. Toto téma je na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání zapracované v různém rozsahu ve všech školních vzdělávacích programech. Výchově ke zdraví je věnováno podle informací ČŠI mnohem více pozornosti na prvním než na druhém stupni základních škol. Naprosto rizikový stav byl ve školním roce 2010/2011 zjištěn na druhém stupni v aktivitách pro rozvoj pohybových dovedností, školy se zaměřily především na podporu zdravého životního stylu.⁵⁰ Největší podíl škol se podle výročních zpráv profiluje rozšířenou nabídkou tělesné výchovy a sportovních aktivit. Zřetelná profilace na komplexní výchovu ke zdraví byla zjištěna jen v necelé třetině škol. Nepovinné předměty na podporu zdravého životního stylu se objevují v jedné pětině škol. Vybavení pro pravidelnou výuku tělesné výchovy se mírně zlepšuje, vlastní zajištění prostor pro výuku tělesné výchovy mělo ve školním roce 2009/2010 přes 60 % škol.

---

⁵⁰ *Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 41.*

Sportovní a zájmové aktivity (lyžařské kurzy, plavání) realizuje pravidelně přes 90 % škol.

4.2.3 Střední vzdělávání

Pro všechny obory vzdělání ve středním vzdělávání je problematika výchovy ke zdraví součástí rámcových vzdělávacích programů, na jejichž základě školy zpracovávají školní vzdělávací programy. Závazný vzdělávací obsah výchovy ke zdraví začleňují do vyučovacích předmětů, plánovaných projektů a dalších aktivit realizovaných ve škole i mimo školu. Ve většině případů není pro výchovu ke zdraví vyhrazen konkrétní předmět, ale předepsaný vzdělávací obsah je realizován zejména v rámci všeobecně vzdělávacích, ale i odborných předmětů.

Negativně ve výročních zprávách hodnotila ČŠI především nabídku vedoucí k rozvoji pohybových dovedností. Střední školy se zaměřily spíše na problematiku BOZ a zajištění ochranných prostředků pro praktickou výuku.

Na základě informací z výročních zpráv jsou ve středním vzdělávání velmi propracované systémy školního poradenství a prevence rizikového chování ve srovnání s ostatními stupni vzdělávání. Školy se zaměřují na výchovu žáků ke zdravému způsobu života a k aktivní péči o zdraví a bezpečnost, důraz je kladen na výchovu proti závislostem.

Preventivní strategie mají stále častěji charakter rozšiřující se nabídky alternativních možností využití volného času žáků, protože školy vyhodnotily, že jejich účinnost je výrazně vyšší než u klasické výuky, přednášek a besed. Při naplňování stanovených cílů v oblasti výchovy ke zdraví školy velmi často spolupracují se sociálními partnery, jako jsou rodina, specializovaná odborná pracoviště, instituce, firmy a občanská sdružení.⁵¹

Nejčastější chybou zjištěnou při kontrolách bylo, že žáci v téměř 30% středních škol nevyužívali v praktickém vyučování osobní ochranné pracovní pomůcky, nebo je vůbec ve škole nedostávali. V 16 % škol nebyly pro žáky zajištěny vstupní a periodické lékařské prohlídky.

---

⁵¹ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>, strana 66.

4.3 Hodnocené oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví

4.3.1 Ukazatele sledované Českou školní inspekcí při kontrolách BOZ

Ve sledovaných letech se oblasti a ukazatele, podle nichž probíhala kontrola BOZ ve školách, výrazně nelišily. Oblasti kontroly jsou uvedeny obecně ve výročních zprávách ČŠI⁵² a konkrétně v jednotlivých protokolech o kontrolách BOZ. Ke sledovaným oblastem patřila:

Kontrola zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, dále kontrola poskytování nezbytných informací dětem, žákům a studentům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví podle § 29 odst. 2 školského zákona, které zahrnují zejména:⁵³

- kontrolu školního nebo vnitřního řádu, tj. vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, zařazení problematiky BOZ do jiných dokumentů (ŠVP, vnitřní předpisy), seznámení zaměstnanců a žáků školy nebo školského zařízení se školním a vnitřním řádem,
- kontrolu aktuálního stavu plnění povinnosti o informování zákonných zástupců dětí a nezletilých žáků kontrolovanou osobou o vydání a obsahu školního nebo vnitřního řádu,
- hodnocení a prevence rizik s ohledem na zajištění BOZ žáků a aktuálního stavu přijatých preventivních opatření k mimořádným událostem včetně kontroly zajištění první pomoci žákům,
- personální zabezpečení BOZ, kontrolu aktuálního stavu dokumentace o vzdělávání odpovědných osob v oblasti BOZ,

---

⁵² Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2009/2010 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocní-zpravy/Vyrocní-zprava-CSI-za-skolní-rok-2009-2010>, strana 100.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011: Tabulková část [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/fccb5336-7ece-4ef6-9913-157c486da293>, strana 27.

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012: Tabulková část [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/a564ea67-965c-4d5e-86a7-8fba7914288d>, strana 31.

⁵³ Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>, strana 109,110.

- kontrolu aktuálního stavu plnění ustanovení o provádění prověrek BOZ včetně odstraňování zjištěných nedostatků ve vztahu k zajištění BOZ žáků,
- kontrolu poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (pro žáky vykonávající odbornou praxi a účastníci se praktického vyučování) a jejich používání a plnění požadavků na BOZ u pracovišť praktického vyučování a odborné praxe,
- kontrolu prostorového a materiálního vybavení a zabezpečení včetně plnění podmínek,
- kontrolu užívaných sportovišť a zajištění podmínek BOZ při akcích pořádaných školou.

Kontrola vedení evidence úrazů žáků včetně vyhotovení a zaslání záznamu o úrazu stanoveným orgánům a institucím podle § 29 odstavce 3 školského zákona, která zahrnuje:

- kontrolu vedení evidence úrazů žáků,
- kontrolu vyhotovených záznamů o úrazu a aktualizací,
- zasílání záznamů o úrazu a aktualizací ČŠI.

V návaznosti na § 29 školského zákona, který ukládá školám povinnost přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů, vytvářet prostor pro jejich zdravý vývoj a zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, je další sledovanou oblastí bezpečnost prostor škol a materiální a technické vybavení, ČŠI sleduje, zda škola nebo školské zařízení:

- zajišťuje bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj žáků při všech činnostech pořádaných školou,
- realizuje opatření k udržení a zlepšování prostorových podmínek pro vzdělávání v souladu s předpisy BOZ, požární ochrany, požadavky na bezbariérovost a s výsledky vlastního hodnocení, případně externích kontrol,
- zajišťuje obnovu a rozvoj materiálně technických podmínek pro realizaci ŠVP v souladu se školským zákonem a RVP.

Následující tabulka uvádí počet škol České republiky, v nichž byla provedena kontrolní činnost v oblasti BOZ za určené školní roky a celkový počet lhůt uložených k odstranění zjištěných nedostatků ve sledovaných oblastech (informace z tabulkových částí výročních zpráv ČŠI za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012).

školní rok	2009/2010		2010/2011		2011/2012	
	provedené kontroly	zjištěné nedostatky	provedené kontroly	zjištěné nedostatky	provedené kontroly	zjištěné nedostatky
mateřské školy	46	75	103	64	90	61
základní školy	119	181	121	80	102	63
střední školy	39	47	50	42	18	5

4.3.2 Oblasti sledované Českou školní inspekcí při institucionálním hodnocení

Česká školní inspekce hodnotí školy a školská zařízení při institucionálním hodnocení podle kritérií vydávaných pro každý školní rok a schvalovaných ministerstvem školství. Při hodnocení jsou vždy zařazena kritéria hodnotící bezpečnost a ochranu zdraví v oblasti materiálních předpokladů, organizace vzdělávání a hodnocení celkových výsledků vzdělávání. Výstupem hodnocení je veřejná inspekční zpráva. Pro sledované školní roky hodnotila ČŠI oblast BOZ podle následujících kritérií:

Ve školním roce 2009/2010:⁵⁴

- Škola (školské zařízení) vytváří rovné podmínky pro přijímání všem uchazečům, přijímá opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér.
- Preventivní strategie školy (školského zařízení) je zaměřena na omezení rizik vzniku školních úrazů a sociálně patologických jevů, zejména šikany.

⁵⁴ *Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb České školní inspekce ve školním roce 2009/2010. 2009. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-2009-2010>*

- Škola (školské zařízení) zajišťuje bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj dětí, žáků, studentů při všech činnostech pořádaných školou (školským zařízením).
- Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů.

Ve školním roce 2010/2011:⁵⁵

- Škola zajišťuje bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj dětí, žáků, studentů při všech činnostech pořádaných školou.
- Škola realizovala opatření k udržení a zlepšování prostorových podmínek pro vzdělávání v souladu s předpisy BOZ, PO, požadavky na bezbariérovost a s výsledky vlastního hodnocení, případně externích kontrol.
- Škola zajišťuje obnovu a rozvoj materiálně technických podmínek pro realizaci ŠVP v souladu se školským zákonem a RVP.
- Škola přijímá opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér v průběhu vzdělávání.
- Škola sleduje efektivitu a úspěšnost školních systémů v oblasti BOZ, prevence rizikového chování a školní neúspěšnosti.

Ve školním roce 2011/2012:⁵⁶

- Škola má účinné preventivní systémy zaměřené na omezení rizikového chování (zejména šikany, zneužívání návykových látek, záškoláctví), školních úrazů a školní neúspěšnosti a sleduje jejich naplňování.
- Škola zajišťuje bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý sociální, psychický i fyzický vývoj dětí, žáků a studentů při všech činnostech pořádaných školou.
- Škola realizuje opatření k udržení a zlepšování prostorových podmínek pro vzdělávání v souladu s předpisy BOZ, PO, požadavky na bezbariérovost a s výsledky vlastního hodnocení, případně externích kontrol.

---

⁵⁵ *Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb na školní rok 2010/2011. 2010. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledku-vz>*

⁵⁶ *Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání na školní rok 2011/12. 2011. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledku-vz-1>*

- Škola přijímá opatření k odstranění sociálních, zdravotních a bezpečnostních bariér v průběhu vzdělávání.
- Škola sleduje efektivitu a úspěšnost školních systémů v oblasti BOZ, prevence rizikového chování a školní neúspěšnosti a přijímá opatření v souladu se závěry vlastního hodnocení.

V analyzovaných veřejných inspekčních zprávách je oblast BOZ hodnocena velmi stručně a je zřejmé, že hodnocení vždy závisí na složení inspekčního týmu. Pouze u několika škol, ve kterých byly v rámci kontroly BOZ zjištěny nedostatky, byly nedostatky zjištěny v rámci institucionálního hodnocení a uvedeny v inspekční zprávě. Inspekční zprávy většinou neobsahují konkrétní popis nedostatků v oblasti BOZ, pouze konstatování, zda:

- škola vytváří bezpečné prostředí pro vzdělávání žáků a jejich zdravý sociální i fyzický vývoj,
- školní řád upravuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy,
- žáci byli se školním řádem prokazatelným způsobem seznámeni,
- žáci jsou poučováni o bezpečném chování ve škole i mimo školu, při práci v odborných učebnách a před různými školními akcemi,
- součástí ŠVP ZV je vedení žáků ke zdravému životnímu stylu,
- je začleněna podpora výchovy ke zdraví do obsahu vzdělávacích oblastí,
- je realizována ochrana člověka za mimořádných situací,
- byly ve zhlédnuté výuce dodržovány zásady bezpečnosti vzhledem k obsahu vyučovaného předmětu,
- je dohled nad žáky o přestávkách důsledně zajišťován,
- nedochází ke zvyšování míry úrazovosti a jsou přijímána opatření ke snížení rizik,
- má škola vyhovující materiální podmínky,
- vedení školy věnuje patřičnou pozornost bezpečnosti a ochraně zdraví žáků a zaměstnanců,

- je dodržována vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.

V následujících podkapitolách jsou shrnuty poznatky z analýzy dokumentů ČŠI za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012, ke každé oblasti jsou uvedeny části právních předpisů, o které se kontrola opírá.

Zjištěné nedostatky a porušení právních předpisů jsou uváděny:

- z výročních a tematických zpráv shrnujících poznatky za sledované období ze škol České republiky,
- z protokolů o kontrolách BOZ základních (popřípadě sloučených mateřských a základních) škol Středočeského kraje,
- z inspekčních zpráv škol Středočeského kraje, ve kterých kontrola BOZ ve sledovaném období proběhla.

U každé kontrolované oblasti první graf znázorňuje procento zastoupených nedostatků z celkového počtu pochybení u kontrolovaných škol v České republice zjištěné z výročních zpráv a druhý procento zjištěných nedostatků z celkového počtu pochybení z analýzy protokolů o kontrolách BOZ v základních školách Středočeského kraje ve školním roce 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012.

4.3.3 Vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Kontrola této oblasti zahrnuje kontrolu aktuálního zařazení školní problematiky BOZ ve školním řádu podle § 30 odst. 1 písm. c) školského zákona: *Ředitel školy vydá školní řád; ředitel školského zařízení vnitřní řád. Školní řád a vnitřní řád upravuje podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.* Při kontrole se zjišťuje zařazení problematiky BOZ i do jiných dokumentů, např. školního vzdělávacího programu a vnitřních předpisů.

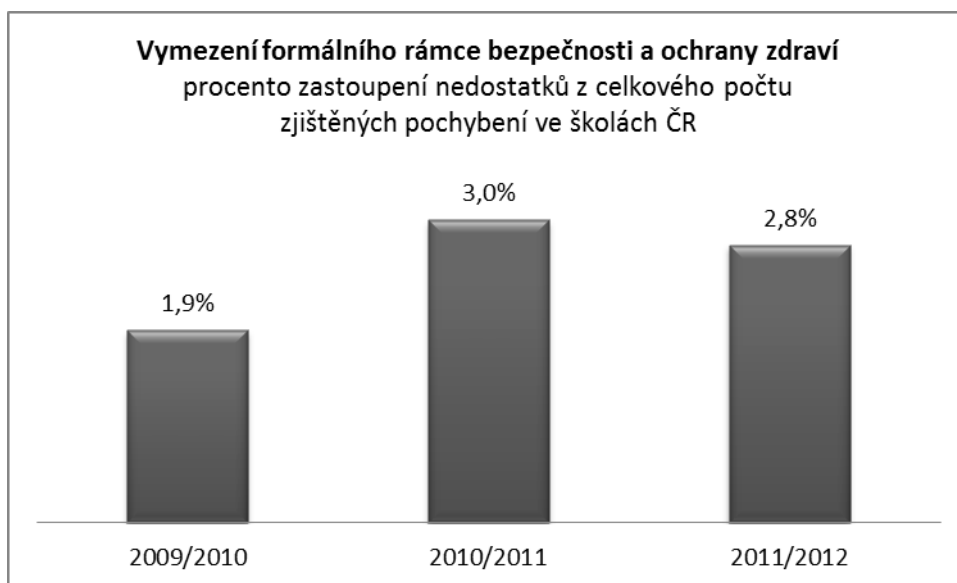
Podle dalších právních předpisů je z dokumentů zjišťováno, zda byli žáci prokazatelně poučeni o pravidlech BOZ podle § 29 odst. 2 a § 30 odst. 3 školského zákona:

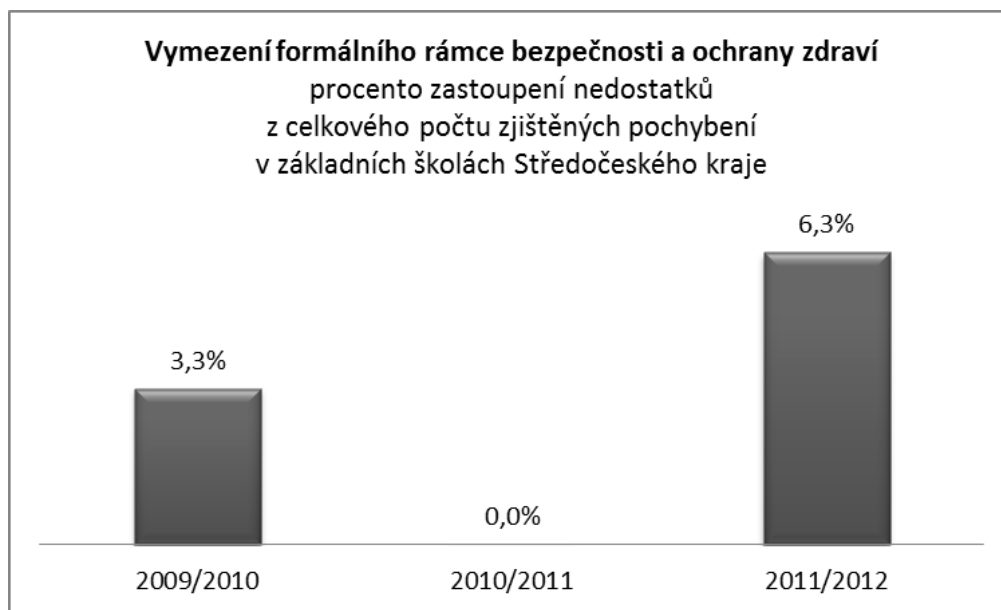
Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Školní řád nebo vnitřní řád zveřejní ředitel na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení, prokazatelným způsobem s ním seznámí zaměstnance, žáky a studenty školy nebo školského zařízení a informuje o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých dětí a žáků.

Obsahem kontroly je tedy nejenom kontrola zařazení problematiky BOZ do vzdělávacích dokumentů, ale také kontrola osnovy poučení žáků, seznámení žáků s řady rizikových pracovišť, s bezpečností v silničním provozu, s opatřeními k mimořádným situacím, s požární prevencí, s organizací první pomoci, se zákazy některých prací mladistvých, s bezpečnostními značkami a signály pro evakuaci a označení nebezpečných míst.

Se zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví žáků souvisí také § 103 odst. 1 písm. a) zákoníku práce: *Zaměstnavatel je povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti.* Podle kterého ředitel musí znát zdravotní způsobilost zaměstnanců školy.

Jak je vidět i z grafů, všechny školy České republiky i kontrolované školy Středočeského kraje se v této oblasti dopouští pochybení minimálně a k porušením zákona dochází pouze ve výjimečných případech.

Údaje z hodnocených škol ČR:

Podle údajů z výročních zpráv je v této oblasti nízká míra rizika nedodržení zákona, ve školním roce 2010/2011 splňovalo požadavky předpisů 96,8 % kontrolovaných škol v ČR, v roce 2011/2012 dokonce 98,4 % všech škol (za školní rok 2009/2010 není tento údaj ve výroční zprávě k dispozici).

Údaje z kontrolovaných škol Středočeského kraje:

Ve sledovaném období tří školních roků pravidla BOZ neuedly ve školním řádu pouze tři základní školy, žáky prokazatelně nepoučily o pravidlech BOZ čtyři základní školy a zákonné zástupce o pravidlech BOZ informovaly všechny kontrolované základní školy Středočeského kraje.

Konkrétní příklady pochybení z protokolů o kontrolách BOZ ve Středočeském kraji:

- Ředitelka školy neprokázala, že žákům pomáhajícím s likvidací parket, byly poskytnuty nezbytné informace k zajištění BOZ před započítím prací, které vykonávali.
- Ředitel školy nezajistil bezpečnost a ochranu zdraví dětí a žáků při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech tím, že neznal zdravotní způsobilost zaměstnanců ZŠ.

- Ředitel školy nezveřejnil školní řád na přístupném místě ve škole a prokazatelným způsobem s ním neseznámil všechny zaměstnance školy.

Údaje z inspekčních zpráv hodnocených škol Středočeského kraje:

V rámci institucionálního hodnocení se pochybení v této oblasti neobjevují příliš často, většinou se ve školách Středočeského kraje jednalo o nedostatky ve školním řádu, které byly napraveny ještě v průběhu inspekce. V jedné škole chyběla ve školním řádu kapitola upravující oblast BOZ a v jedné škole nebyl ve školním řádu uveden provoz a vnitřní režim školy. Ve dvou školách nebyli někteří žáci se školním řádem prokazatelně seznámeni a v jedné škole nebyly zveřejněny řady odborných učeben a tělocvičny.

4.3.4 Prevence rizik s ohledem na zajištění BOZ

Povinnost provádět prevenci rizik a přijímat opatření vedoucí ke snížení rizik vyplývá z § 29 odst. 1 a 2 školského zákona:

Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Při kontrolách je zjišťována realizace praktických nácviků činností při mimořádných situacích a požáru a kontrolováno, zda ředitel školy nebo jím pověřený zaměstnanec kontroluje plnění přijatých opatření k odstranění nebo zmírnění identifikovaných rizik. Mezi tato opatření patří i ta, která jsou přijímána ke snížení úrazovosti při hodinách tělesné výchovy i při dalších činnostech realizovaných školou.

Oblast hodnocení rizik je upravena § 9 odst. 1, 2 a 3 písm. b) zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti

nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci):⁵⁷

1) Zaměstnavatel je povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance (dále jen "zajišťování úkolů v prevenci rizik") s ohledem na

a) nebezpečí ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci ve vztahu k předmětu činnosti zaměstnavatele,

b) základní znalosti a dovednosti zaměstnanců,

c) počet zaměstnanců, jejich odbornou připravenost a jimi vykonávanou práci.

2) Zaměstnavatel může zajišťovat plnění úkolů v prevenci rizik, je-li k tomu způsobilý nebo odborně způsobilý v případech a za podmínek uvedených v odstavci 3 písm.

a) a b) sám, jinak je povinen zajistit tyto úkoly odborně způsobilým zaměstnancem, kterého zaměstnává v pracovněprávním vztahu. Nemá-li takového zaměstnance, je povinen zajistit je jinou odborně způsobilou osobou. Odborně způsobilý zaměstnanec zaměstnavatele nebo jiná odborně způsobilá fyzická osoba jsou odborně způsobilými osobami.

(3) Zaměstnává-li zaměstnavatel

a) nejvýše 25 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, má-li k tomu potřebné znalosti,

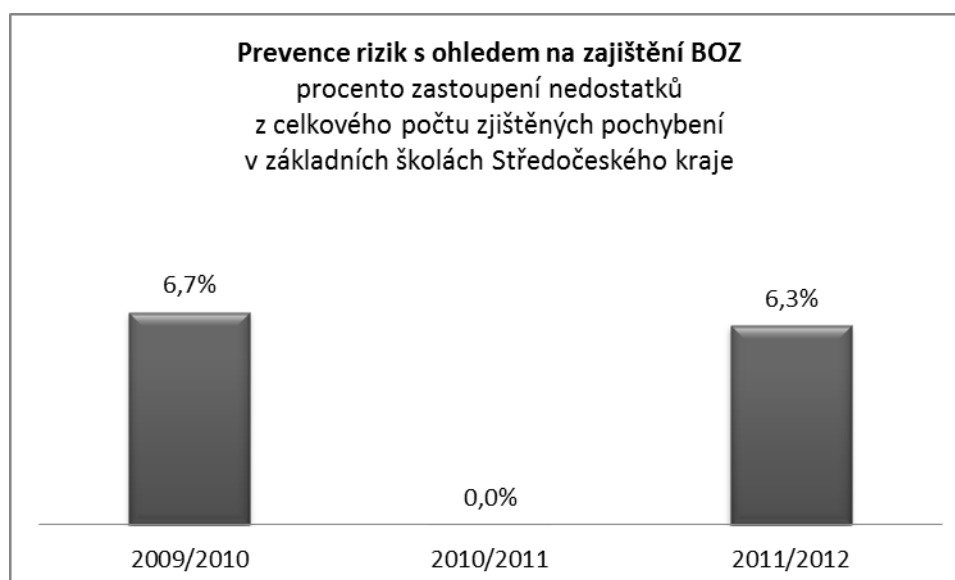
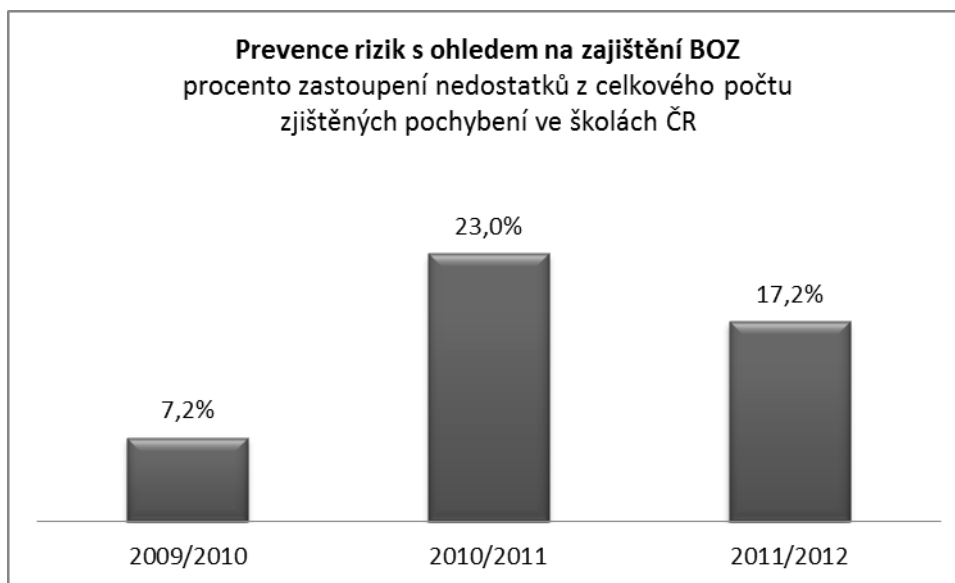
b) 26 až 500 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, je-li k tomu odborně způsobilý, nebo jednou nebo více odborně způsobilými osobami.

Oblast prevence rizik je dále upravena v § 102 odst. 6 zákoníku práce:

Zaměstnavatel je povinen přijmout opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí.

---

⁵⁷ Česká republika. Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sbíрка zákonů. 2006, částka 96.

Údaje z hodnocených škol ČR:

Prevence rizik patří podle výročních zpráv k oblastem s větším počtem pochybení, ve školním roce 2010/2011 splnilo požadavky všech předpisů jenom 88,4 % škol, ve školním roce se situace zlepšila a v pořádku byla tato oblast v 93,6 % hodnocených škol České republiky. Počty pochybení jsou v jednotlivých částech kontrol (prevence rizik, seznámení žáků s řády rizikových pracovišť, seznámení s organizací první pomoci, seznámení s opatřeními při mimořádných situacích) rozloženy rovnoměrně. Největší počet pochybení byl zaznamenán u škol, které nevytvářely potřebné dovednosti při mimořádných situacích, protože neprováděly praktické nácviky činností, ve školním roce 2011/2012 to bylo 7,6 % ze všech kontrolovaných škol a ve školním roce 2010/2011 dokonce 12,7 % z kontrolovaných

škol České republiky. U těchto škol poznamenává také výroční zpráva, že oblast prevence rizik lze považovat pouze za formální, protože přijatá opatření nejsou plněna.

Z výročních zpráv vyplynulo, že se školy problematice této oblasti věnují důsledněji, samozřejmostí bývá smlouva s pověřenou, odborně způsobilou osobou, která celou oblast BOZ zajišťuje, poučování žáků o BOZ, a to i těch, kteří v den poučení nejsou ve škole přítomni. Nedostatečné je stále vyhodnocení konkrétních rizik při zajištění BOZ, přijatá opatření bývají v některých školách příliš obecná a netýkají se konkrétních nebezpečí.

Údaje z protokolů kontrolovaných škol Středočeského kraje:

U kontrolovaných škol Středočeského byl počet pochybení menší, ve školách nebylo ve školním roce 2010/2011 zaznamenáno žádné pochybení v této oblasti.

Poznatky z výročních zpráv potvrzuje ve své knize také Jan Romaněnko⁵⁸, který jako zásadní nedostatky hodnocení rizika uvádí:

- Povrchní a schematické postupy zaměřené na obvyklá rizika. Dlouhodobá rizika, která nejsou snadno sledovatelná, jsou opomíjena.
- Psychosociální a organizační faktory nejsou zvažovány téměř vůbec.
- Rizika nejsou analyzována a hodnocena v jednom celku. V tom důsledku jsou přijímána separovaná opatření, neexistuje zde integrovaný přístup.
- Hodnocení je často považováno za jednorázový úkol, schází kontinuita.
- Účinnost opatření není zaměstnavateli dostatečně kontrolována.

Konkrétní příklad pochybení z protokolu o kontrolách BOZ ve Středočeském kraji:

- Ředitel školy zajistil a prováděl úkoly hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví sám. Ředitel školy, který jako zaměstnavatel zaměstnává více než 26 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, je-li k tomu odborně způsobilý, nebo jednou nebo více odborně způsobilými osobami.

---

⁵⁸ ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 11.

Údaje z inspekčních zpráv hodnocených škol Středočeského kraje:

Ve zprávách České školní inspekce ze škol Středočeského kraje nejsou v oblasti rizik pochybení zmiňována. Jenom v jedné zprávě je jako bezpečnostní riziko hodnocen stav, kdy budova školy byla v době inspekce neuzamčená a včetně šaten volně přístupná.

4.3.5 Personální zabezpečení BOZ

Oblast organizace první pomoci (ale i prevence rizik) je upravena § 102 odst. 6 zákoníku práce:

Zaměstnavatel při poskytování první pomoci spolupracuje se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a Policie České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel je povinen zajistit ve spolupráci se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.

Zjištění jsou prováděna formou kontroly dokumentace a fyzickou kontrolou lékárníček.

Proškolení zaměstnanců v oblasti BOZ upravuje § 103 odst. 2 zákoníku práce:

Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení je zaměstnavatel povinen zajistit při nástupu zaměstnance do práce, a dále při změně pracovního zařazení nebo druhu práce a v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

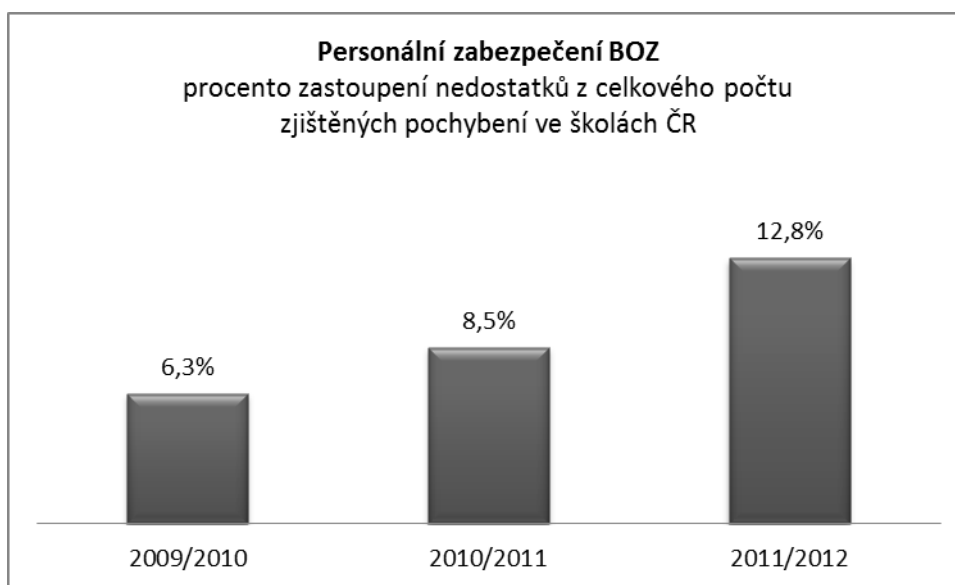
Kontrolou se zjišťuje proškolení zaměstnanců v oblasti obecných pravidel BOZ a průkaznost dokumentace o těchto školeních.

Zákon o požární ochraně⁵⁹ v ustanovení § 16 odst. 2 a ustanovení § 16a odst. 1 písm. a) stanovuje pravidla pro proškolení zaměstnanců v oblasti požární ochrany:

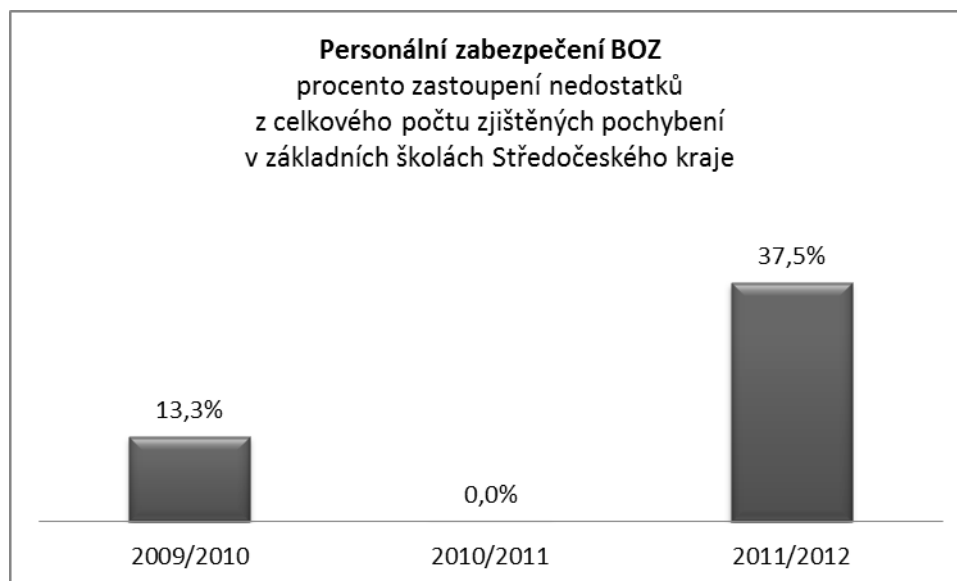
Povinnost školení zaměstnanců o požární ochraně se vztahuje na všechny fyzické osoby, které jsou v pracovním nebo jiném obdobném poměru k právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě. Školení se provádí zvlášť pro vedoucí zaměstnance a zvlášť pro ostatní zaměstnance.

§ 108 odst. 5 zákoníku práce upravující účast zaměstnanců na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ukládá řediteli školy povinnost organizovat pravidelně prověrku BOZP:

Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat.

⁵⁹ Česká republika. 133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně. In: Sbírká zákonů. 1985, částka 34.

Údaje z hodnocených škol ČR:

Oblast personálního zabezpečení BOZ patří k těm, ve kterých se podle výročních zpráv počet pochybení v hodnocených školách České republiky v průběhu posledních tří školních roků výrazně zvýšil. Nejvyšší počet pochybení byl zaznamenán u proškolení pedagogických pracovníků a zaměstnanců provádějících první pomoc. V této oblasti nebylo školení provedeno v 4,8 % škol ve školním roce 2009/2010, v 5,4 % škol ve školním roce 2010/2011 a ve školním roce 2011/2012 dokonce u 10,7 % škol. Výroční zprávy oblast proškolení zaměstnanců organizujících první pomoc definují také jako nejrizikovější.

Údaje z protokolů kontrolovaných škol Středočeského kraje:

V kontrolovaných školách Středočeského kraje bylo ve školním roce 13,3 % všech pochybení v oblasti personálního zajištění BOZ, ale ve školním roce 2011/2012 dokonce už 37,5 %. V protokolech se nejčastěji objevovalo, že ředitelé nespolupracovali při poskytování první pomoci se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči a to, že zaměstnanci nejsou v oblasti BOZ vzděláváni v souladu s právními předpisy. Naopak kromě jednoho případu všichni ředitelé škol pravidelně organizovali prověrku BOZP.

Konkrétní příklady pochybení z protokolů o kontrolách BOZ ve Středočeském kraji:

- Ředitelka při poskytování první pomoci nespolupracuje se zařízením poskytujícím závodní preventivní péči.

- Školení o požární ochraně nebylo provedeno zvlášť pro vedoucí zaměstnance a zvlášť pro ostatní zaměstnance.
- Ředitelka školy nezajistila a neurčila podle druhu činnosti a velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci a nezajistila jejich vyškolení.
- Ředitelka školy jako zaměstnavatel neurčila obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení.

Údaje z inspekčních zpráv hodnocených škol Středočeského kraje:

Z oblasti personálního zabezpečení BOZ nebyla v inspekčních zprávách ze škol Středočeského kraje konstatována žádná pochybení nebo porušení právních předpisů.

4.3.6 Prostorové a materiální vybavení a zabezpečení včetně plnění podmínek pro BOZ

Oblast prostorového a materiálního vybavení a zabezpečení je nejhůře hodnocenou oblastí ve výročních zprávách ve školách České republiky i v protokolech o kontrolách škol Středočeského kraje. Ve školním roce 2009/2010 splňovalo požadavky v této oblasti pouze 65,7 % škol, v roce 2010/2011 to bylo už 77,1 % škol a ve školním roce 2011/2012 se hodnocení opět zlepšilo o téměř 10 % u hodnocených škol v České republice. O této oblasti také výroční zprávy a protokoly o kontrolách poskytují nejvíce informací ve všech stupních vzdělávání. Hodnoceny jsou často dohromady mateřské a základní školy tvořící jeden subjekt.

Kontrola sleduje dodržení § 29 odst. 2 školského zákona, vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých⁶⁰ a dále § 3 nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí.⁶¹

⁶⁰ Vyhláška č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. In: Sbírka zákonů. 2005, částka 141.

⁶¹ Česká republika. Nařízení vlády č. 101/2005 Sb. o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. In: Sbírka zákonů. 2005, částka 30.

1) Pracoviště musí být po dobu provozu udržována potřebnými technickými a organizačními opatřeními, splňujícími požadavky tohoto nařízení, ve stavu, který neohrožuje bezpečnost a zdraví osob.

2) Zaměstnavatel při zajištění bezpečného stavu pracoviště vychází z hodnocení rizik vyplývajících z možných zdrojů ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců ve vztahu k vykonávané činnosti, zejména z posouzení možností omezení úrovně rizikových faktorů pracovních podmínek, požadavků na ochranu zaměstnanců před účinky škodlivin a rizik vyplývajících z provozování a používání výrobních a pracovních prostředků a zařízení.

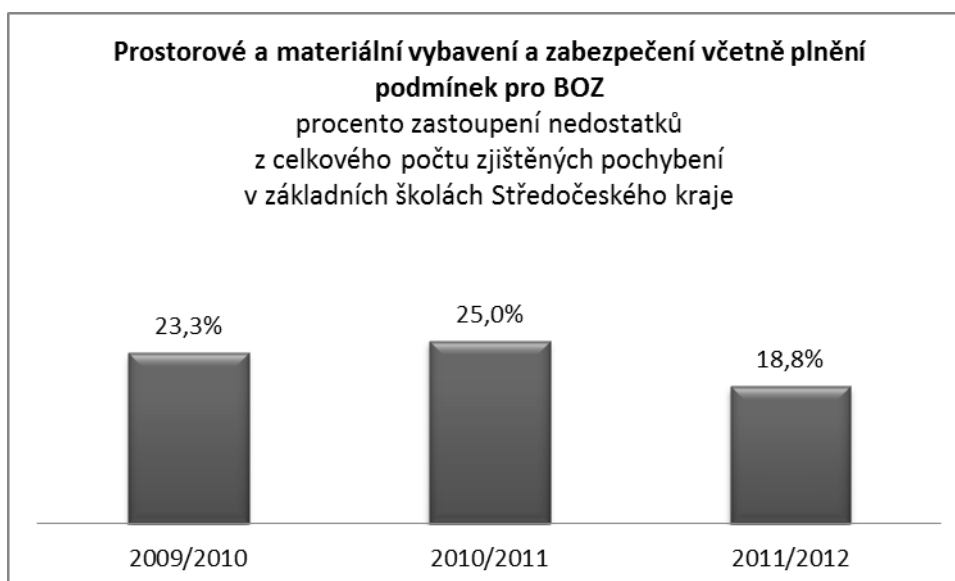
3) Podmínkou k uvedení pracoviště, včetně výrobních a pracovních prostředků, do provozu a používání je, že odpovídají požadavkům stanoveným ve zvláštních právních předpisech a požadavkům tohoto nařízení. Před uvedením pracoviště do provozu a používání je nutné zajistit

- a) uspořádání pracoviště tak, aby zaměstnanci byli chráněni před nepříznivými povětrnostními vlivy a před škodlivými účinky pracovních a technologických postupů a výrobních a technologických procesů, včetně určení osob, k jejichž povinnostem patří zajišťovat bezpečný provoz, používání, údržbu, úklid, čištění a opravy pracoviště,
- b) stanovení obsahu a způsobu vedení provozní dokumentace a záznamů o vybavení pracoviště a určení osoby odpovědné za jejich vedení,
- c) umístění, uspořádání a instalaci výrobních a pracovních prostředků a zařízení, skladových prostorů, komunikačních ploch a dopravních komunikací a vymezení pracovního místa zaměstnanci,
- d) náležité a bezpečné upevnění technického vybavení pracoviště a výrobních a pracovních prostředků a zařízení a jejich částí tak, aby nemohlo dojít k jejich nežádoucímu (nechtěnému) pohybu,
- e) opatření pro zdolávání mimořádných událostí a pravidla pro chování zaměstnanců k zajištění bezpečné evakuace osob,
- f) zabezpečení pracoviště proti vstupu nepovolaných osob, a to i v mimopracovní době.

Kontrola této oblasti probíhá fyzicky v prostorách školy, které nesmí ohrožovat bezpečnost a zdraví osob (dětí, žáků, zaměstnanců školy i třetích osob), mezi posuzované prostory patří zejména třídy, herny, sociální vybavení a šatny, vlastní sportoviště i sportoviště jiných subjektů užívaná školou a zahrady.

Podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 309/2006 Sb., upravujícího požadavky na výrobní a pracovní prostředky a zařízení se pak posuzuje provádění revizí a odborných prohlídek:

Zaměstnavatel je povinen zajistit, aby stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí byly z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vhodné pro práci, při které budou používány. Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí musí být pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány.

Údaje z hodnocených škol ČR:

V souladu s předpisy pro bezpečné podmínky vzdělávání byly podle výročních zpráv ve většině navštívených mateřských škol (MŠ a ZŠ jako jeden subjekt) tělocvičny a třídy. Vybavenost se z hlediska BOZ zlepšuje u školních zahrad a nábytku. Naopak tělocvičné nářadí a podlahy nejsou v pořádku u téměř 20 % mateřských škol. Pozornost by měla být věnována také kontrole heren, školním jídelnám, sociálnímu vybavení, osvětlení a tělocvičnému nářadí.

Celkové hodnocení ČŠI ukázalo, že materiálně technické vybavení má v základních školách významný vliv především na úroveň BOZ. Pozitivní bylo zjištění mírného zlepšení stavu bezpečnosti hřišť, hracích ploch a tělocvičného nářadí. Naopak se snížila úroveň vybavenosti a bezpečného prostředí v učebnách a tělocvičnách a také sociálního vybavení a šaten.

V roce 2011/2012 kontrolovala ČŠI na základě výskytu školních úrazů podrobněji bezpečnost prostor ve stovce základních škol České republiky. Z vážnějších závad se nejčastěji jednalo o nedostatky na školních zahradách a ve třídách.

Údaje z protokolů kontrolovaných škol Středočeského kraje:

I v protokolech o kontrolách škol Středočeského kraje se porušení právních předpisů a nedostatky vyskytovaly poměrně často, první část pochybení se týkala vlastního prostorového a materiálního vybavení, mezi nimi se často vyskytovala nerovnost povrchů podlah a komunikací v areálu školy, výškově nenastavitelný školní nábytek, nefunkční větrání, chybějící madla na schodištích, tělocvičny bez šaten, nezabezpečená okna v tělocvičně proti rozbití, tělocvičné nářadí uložené v prostoru tělocvičny, ale dokonce i uložení stavebního materiálu a volně položená železná konstrukce se dvěma uhynulými, zapáchajícími ptáky v prostorách školy nebo škola bez tekoucí pitné vody.

Druhá část kontrol zahrnovala provádění pravidelných revizí, k zaznamenaným pochybením patřilo velmi často nezajištění stanovení termínů, lhůt a rozsahu kontrol, zkoušek a revizí technického vybavení pracoviště.

Údaje z inspekčních zpráv hodnocených škol Středočeského kraje:

V inspekčních zprávách škol Středočeského kraje byla pochybení v této oblasti zaznamenána nejčastěji, u sedmi škol bylo zaznamenáno nevyhovující vybavení pro

výuku tělesné výchovy (chybějící šatny a umývárny u tělocvičen, nevyhovující venkovní prostory pro výuku atletiky, tělocvičné nářadí uskladněné v tělocvičně, rizikový stav rozběhové dráhy a doskočiště), u čtyř základních škol se jednalo o antropometricky nevyhovující školní nábytek.

Inspekční hodnocení se věnuje také prostorovému uspořádání, dvě inspekční zprávy zmiňují stísněné prostory cvičné kuchyně s nedostatkem pracovních míst, jedna nedostatečný prostor školní posilovny a tělocvičny. V jedné škole inspekce konstatovala celkové nedostatečné prostorové podmínky pro vzdělávání, ve škole byly pro výuku využívány i prostory školní družiny a mateřské školy.

U jedné z hodnocených škol byl na základě zjištění ČŠI (šatny a umývárny u tělocvičny nebyly zřízeny, nevyhovující stav šaten pro žáky, nevyhovující venkovní prostory a školní hřiště, nevyhovující stav školní kuchyňky) dán podnět orgánu ochrany veřejného zdraví k prošetření splnění hygienických požadavků na prostory a provoz školy. Ani v tomto případě na rozdíl od protokolu o kontrole není porušení konkrétně popsáno.

4.3.7 Školní úrazy

Úrazy dětí jsou nejčastější příčinou úmrtnosti dětí starších jednoho roku a mladších čtrnácti let. Tato úmrtnost je přibližně 250 dětí ročně a z toho 120 připadá na úrazy. Počet úrazů, které nekončí úmrtím je daleko vyšší. Na chirurgických nebo dětských odděleních je ročně přijímáno 30 000 dětí, které vyžadují ošetření.⁶²

Dětské úrazy jsou způsobeny omezeným počtem faktorů a většina z nich je ovlivnitelná cílenou prevencí. Zkušenosti z vyspělých zemí ukazují, že investice vložené do odborně fundované a profesionální primární prevence dětských úrazů se mnohonásobně vracejí.⁶³

Souhrnné poznatky o úrazech, které se žákům staly při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb, vycházejí ze záznamů o úrazech, které ČŠI shromažďuje a průběžně analyzuje již od roku 2005. Od 1. května 2010 přešla do kompetence ČŠI úplná agenda školních úrazů. Odesílání

---

⁶² ROMANĚNKO, Jan. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi*. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 64.

⁶³ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Sondy, 2008, 403 s. *Paragrafy do kapsy*. ISBN 978-808-6846-262, strana 74.

záznamů o úrazu vyhotovených ve školách je zajištěno jejich on-line spojením s databází ČŠI. Realizovaná změna ovlivnila celkový přístup vedení škol k této oblasti BOZ, došlo k důslednějšímu dodržování pravidel nutné administrativy. ČŠI hodnotí úrazovost ve školách indexem úrazovosti, tj. kolik úrazů připadá na 100 dětí, žáků nebo studentů.⁶⁴

Údaje z hodnocených škol ČR:

Z výročních zpráv České školní inspekce za hodnocené období vyplývá, že v mateřských školách je dlouhodobě zjišťován nejnižší index úrazovosti. Na 100 dětí připadlo ve školním roce 2009/2010 0,23 úrazu, celostátní index úrazovosti dětí, žáků a studentů byl přitom 1,89. Ve školním roce 2009/2010 bylo evidováno v mateřských školách celkem 793 školních úrazů. V registru ČŠI bylo ve školním roce 2010/2011 elektronicky evidováno 1 220 školních úrazů, téměř k polovině z nich došlo při činnostech na zahradách, ve třídách se stala jen jedna čtvrtina úrazů. Za nejčastější příčinu byla ve více než 60 % případů označována nepozornost dětí. Ve školním roce 2011/2012 bylo v mateřských školách evidováno 1 036 školních úrazů, index úrazovosti byl přesto nejnižší ze všech stupňů vzdělávání. Nejvíce úrazů ve všech sledovaných letech připadalo na období častějšího pobytu dětí mimo budovu školy (duben až červen). Nejvíce úrazů se přihodilo v prostorách zahrad a při skupinové tělesné výchově.

Ve školním roce 2009/2010 bylo v základním vzdělávání evidováno celkem 20 852 školních úrazů, ze všech stupňů vzdělávání byl právě zde zaznamenán nejvyšší index školní úrazovosti (2,57 úrazu na 100 žáků). Ve srovnání s celostátním průměrem je nebezpečí úrazu v základním vzdělávání vyšší o 36 %. ČŠI evidovala ve školním roce 2010/2011 31 890 školních úrazů, index školní úrazovosti se v tomto roce významně zvýšil na 4,04. Přes 60 % úrazů se stalo v tělocvičně nebo na hřišti v hodinách tělesné výchovy, převažovalo vlastní zavinění úrazu. Za školní rok 2011/2012 ČŠI evidovala v základních školách 24 648 školních úrazů, což byl ve srovnání s ostatními druhy škol nejvyšší podíl (67 %), index úrazovosti se ve srovnání s minulým školním rokem

---

⁶⁴ *Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z:*

<http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>. Česká školní inspekce.

Souhrnné poznatky z inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním roce 2008/2009 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy?page=2>. Česká školní inspekce.

opět snížil na 2,95. V meziročním srovnání poklesl podíl úrazů, které se staly v tělocvičně v hodinách tělesné výchovy na pouze 34 %, významně narostl podíl školních úrazů, které se staly během přestávky (téměř 26 %).

Jako nejčastější příčiny úrazů jsou v záznamech o úrazu uváděny nepozornost, náhoda, neopatrnost a jako poslední nekázeň. Opatření ke snížení úrazovosti přijalo ve školním roce 2010/2011 celkem 94,3 % škol, ve školním roce 2011/2012 už 98,4 % škol (za školní rok 2009/2010 není tento údaj ve výroční zprávě k dispozici). Přes 80 % ředitelů škol uvádí, že přijatá opatření škola realizovala, podle výročních zpráv ale problémem zůstává formálnost přijatých opatření.

S úrazovostí ve školách úzce souvisí také oblast výchovy ke zdraví, která umožňuje školám zlepšit stav pohybového aparátu dětí a předcházet tak zvýšené úrazovosti při pohybových aktivitách.

4.3.8 Kontrola vedení evidence úrazů žáků včetně vyhotovení a zaslání záznamu o úrazu stanoveným orgánům a institucím

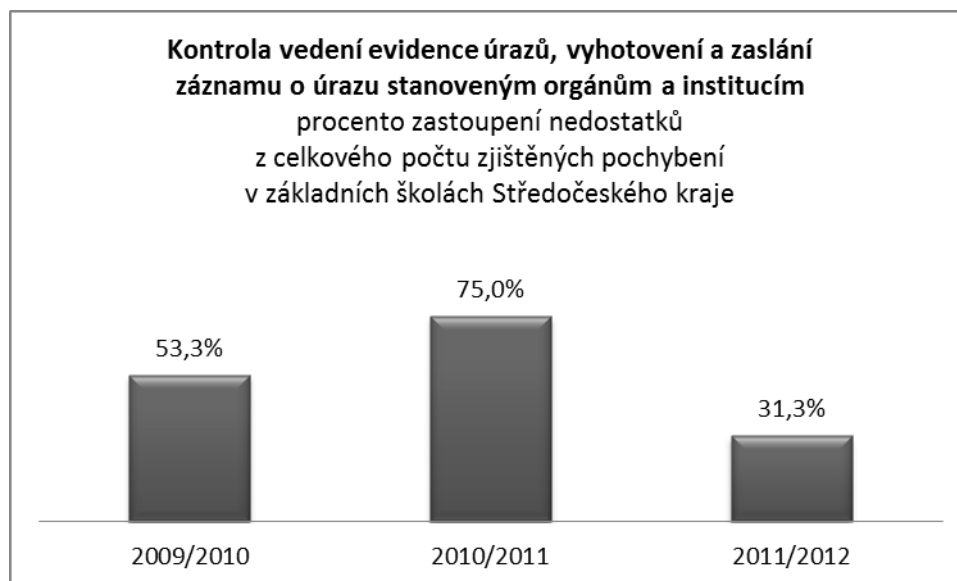
Evidence úrazů žáků je druhou nejhůře hodnocenou, přestože je velmi jasně upravena § 28 odst. 1 písm. i) a § 29 odst. 3 školského zákona

Školy a školská zařízení vedou podle povahy své činnosti tuto dokumentaci:

i) knihu úrazů a záznamy o úrazech dětí, žáků a studentů, popřípadě lékařské posudky.

a vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí žáků a studentů.

Údaje z protokolů kontrolovaných škol Středočeského kraje:

Výrazně se v průběhu tří let u kontrolovaných škol Středočeského kraje zlepšila situace ve vedení knihy úrazů, zatímco ve školním roce 2009/2010 byla kniha úrazů vedena v 93 % škol, v roce 2011/2012 už vedlo knihu úrazů 100 % navštívených škol. Přibližně v 6 % škol ve všech sledovaných školních rocích neobsahovala kniha úrazů všechny povinné údaje podle vyhlášky, zejména pořadové číslo úrazu, datum narození zraněného a údaj, zda a kým byl úraz ošetřen. Větší počet pochybení se vyskytuje při dodržení termínu zasílání záznamu o úrazu požadovaným institucím. Přibližně 8 % škol v roce 2011/2012, 12 % škol v roce 2010/2011 a 15 % škol v roce 2009/2010 nezaslalo záznam o úrazu České školní inspekci včas, tedy do pátého dne následujícího měsíce. Stanoveným orgánům a institucím nezaslalo vůbec záznam o úrazu v roce 2011/2012 10 %, v roce 2010/2011 dokonce 20 % škol.

Mezi kontrolovanými skutečnostmi je i plnění odpovědnosti právnické osoby vykonávající činnost školy za škodu, která vznikla žákům při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním podle § 391 odst. 2 zákoníku práce:

Za škodu, která vznikla žákům základních škol a základních uměleckých škol při vyučování nebo v přímé souvislosti s ním, odpovídá právnická osoba vykonávající činnost dané školy; při výchově mimo vyučování ve školském zařízení nebo v přímé souvislosti s ní odpovídá za škodu právnická osoba vykonávající činnost daného školského zařízení.

Ve čtyřech případech školy Středočeského kraje neuhradily zákonným zástupcům žáků spoluúcast pojištěného za škodní událost. Procentuální zastoupení konkrétních pochybení v této oblasti zjištěná v protokolech ze škol Středočeského kraje jsou nejvyšší ze všech sledovaných oblastí.

Údaje z inspekčních zpráv hodnocených škol Středočeského kraje:

V inspekčních zprávách škol Středočeského kraje se pochybení v této oblasti objevilo u pěti škol. Ve všech pěti případech se jednalo o neúplné záznamy v knize úrazů a jedna škola také nedodržovala termíny zasílání záznamu o úrazu stanoveným orgánům a institucím daných vyhláškou.

5 Metodická doporučení

V roce 2005 zrušilo ministerstvo školství všechny metodické pokyny, které se týkaly zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve všech školách a školských zařízeních. V témže roce byl skupinou odborníků připraven nový metodický pokyn⁶⁵, který je ale závazný pouze pro školy a školská zařízení zřizovaná ministerstvem školství. Tento metodický pokyn převzali i někteří další zřizovatelé škol a školských zařízení a mnohé školy ho včlenily do svých školních řádů. Od roku 2005, kdy byl metodický pokyn vytvořen, došlo ale k mnoha změnám v různých právních předpisech (např. v zákoníku práce a dalších), proto bylo nutné některá opatření tohoto metodického pokynu, pokud jej škola využívá, aktualizovat. Následující doporučení vychází z výsledků analýzy dokumentů ČŠI, z Metodického pokynu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, z dvojčísla Učitelských novin⁶⁶ věnovaného problematice BOZ, ze vzorové směrnice pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vydané ČMOS PŠ.⁶⁷

5.1 Vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Zpracovat konkrétní zásady bezpečnosti a ochrany zdraví co nejpodrobněji do školního řádu (popř. vnitřního řádu) je velmi prospěšné pro všechny účastníky vzdělávání. Školní řád je dokumentem závazným pro pedagogické i nepedagogické pracovníky škol, žáky i jejich rodiče. Události vzniklé v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví lze potom řešit mnohem jednodušeji podle jasně nastavených pravidel a ředitel školy se tak chrání před případnými právními problémy.

Samozřejmostí je zveřejnění školního nebo vnitřního řádu ve škole a seznámení s jeho obsahem prokazatelným způsobem zaměstnanců a žáků školy. Školní řád je vhodné doplnit prezenční listinou prokazující seznámení zaměstnanců. Ředitel školy má také povinnost informovat o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých

---

⁶⁵ Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy: čj. 37014/2005-25. 2005. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/JKMPBOZzakudoPV.pdf>

⁶⁶ Učitelské noviny 14-15: týdeník pro učitele a přátele školy [online]. Praha: GNOSIS, 2006 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://ucitelskenoviny.cz/archiv/archiv141506/14-15priloha.pdf>

⁶⁷ Směrnice pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [online]. 2011. Dostupné z: http://www.skolskeodbory.cz/download.php?id_typdown=3

žáků, které je většinou zapsáno jako jeden z projednávaných bodů na třídních schůzkách.

O možném ohrožení zdraví a o bezpečnosti při činnostech, kterých se žáci účastní při vzdělávání, nebo v souvislosti s ním, musí škola zajistit žákům poučení. Poučení se provádí na začátku školního roku a zaznamená se do třídní knihy. Dále jsou žáci poučeni vždy v úvodní vyučovací hodině předmětu s možným rizikem (pracovní vyučování, chemie, fyzika atd.), před akcí pořádanou školou (exkurze, kurzy atd.) a před prázdninami. Dokladem o provedeném poučení je záznam v třídní knize a povinností školy je doložit osnovu poučení, rozsah osnovy poučení není jasně stanoven. Žáci jsou seznámeni s konkrétními pokyny, právními předpisy, se zásadami bezpečného chování, možnými riziky, s ustanoveními školního řádu, řádů odborných pracoven, sportovních zařízení a dalšími opatřeními stanovenými podle konkrétních podmínek školy.

Nutné je dopoučít žáky, kteří v době poučení nebyli ve škole přítomni a i o tomto poučení provést záznam. Při seznamování žáků s důležitými pokyny je vhodné pořídit o poučení záznam podepsaný žáky.

Škola ve svém školním vzdělávacím programu zpracovaném podle rámcového vzdělávacího programu seznamuje žáky s problematikou BOZ. Ve školním vzdělávacím programu je BOZ součástí tématu výchova ke zdraví, ve kterém žáci dosahují klíčových kompetencí vztahujících se k ochraně zdraví a jejich bezpečnosti – vede žáky ke zdravému životnímu stylu, jeho součástí je i dopravní výchova, ochrana člověka za mimořádných událostí, zdraví a bezpečí za běžných a mimořádných událostí, sexuální výchova, problematika první pomoci, úrazů a prevence rizikového chování.

Všechny informace poskytnuté žákům v oblasti BOZ nebo jejich seznámení s nebezpečím jsou vždy považovány za prevenci před možným ohrožením zdraví a života. Pro informování žáků lze využít příručky dostupné na internetových stránkách Ministerstva vnitra (www.mvcr.cz / informační servis / mimořádné události / příručky a metodické pomůcky):

- Pomůcky k výuce témat ochrany člověka za mimořádných událostí na základních a středních školách,
- Ochrana člověka za mimořádných událostí,

- Výchova dětí v oblasti požární ochrany,
- Výchova a prevence v oblasti požární ochrany.

Pro účast na některých vzdělávacích činnostech školy (škola v přírodě, lyžařský výcvikový kurz, plavání a další) je vyžadována zdravotní způsobilost podle zákona o ochraně veřejného zdraví.⁶⁸ Zdravotní způsobilost posuzuje praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje. Pro nutnost potvrzení zdravotní způsobilosti na akce, které nejsou přímo uvedeny v zákoně, je vhodné stanovit požadování zdravotní způsobilosti ve školním řádu.

5.2 Předcházení rizikům

Díky stanovení nebezpečí a vyhodnocení rizik by měl být zaměstnavatel schopen učinit rozhodnutí o požadovaných opatřeních a zohlednit tak příslušné právní požadavky, kontrolovat, zda jsou zavedená opatření odpovídající, ukázat, že bezpečnost a ochrana zdraví při práci byly erudovaně posouzeny, zjistit, zda se v úrovni ochrany zaměstnanců dosáhlo zlepšení.⁶⁹

Každá škola by měla mít vyhledána, posouzena a zhodnocena rizika spojená se svou činností. Ředitel školy může zajišťovat plnění úkolů v prevenci rizik sám, pokud k tomu má potřebné znalosti a škola má nejvýše 25 zaměstnanců, ve škole s 26 a více zaměstnanci může zajišťovat prevenci rizik sám, pouze je-li k tomu odborně způsobilý nebo jinou odborně způsobilou osobou (zaměstnanec nebo fyzická či právnická osoba). Zajištění plnění úkolů v oblasti prevence rizik je prováděno v mnohých školách na základě smlouvy o poskytování služeb na úseku PO a BOZP, odborná způsobilost osoby odborně způsobilé v prevenci rizik je dokládána Osvědčením o odborné způsobilosti. Ať už ředitel školy zajistí prevenci rizik jakýmkoliv z výše uvedených způsobů, ve výsledku je vždy za bezpečnost a ochranu zdraví žáků zodpovědný on. Kromě stanovení opatření k předcházení rizikům je nutné tato opatření také realizovat. Jednou z možností realizace je konání cvičného požárního poplachu, jehož uskutečnění se dokládá zápisem v požární knize.

⁶⁸ Česká republika. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů: § 9 a §10. In: Sbírka zákonů. 2000, částka 74.

⁶⁹ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. Legislativa BOZP ve školství. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 13.

Ve chvíli, kdy jsou ve škole stanovena rizika, musí být provedena opatření k jejich odstranění nebo zmírnění. Nejjednodušší je, pokud to jde, rizika odstranit, pokud riziko nelze odstranit zcela, je potřeba zaměstnancům vydat osobní ochranné prostředky (vypracovat jejich seznam a systém používání) podle nařízení vlády, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování OOP, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, rizika dále snížit bezpečnostními značkami a signály podle nařízení vlády, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních signálů.

5.3 Personální zabezpečení BOZ

Škola by měla mít stanoveny lhůty pro školení v oblasti BOZ (tematické plány a časový rozvrh školení) a stanovit vždy osnovu školení zaměstnanců. O proškolení zaměstnanců podle právních předpisů musí být vedena dokumentace. Doporučuje se, aby dokumentace obsahovala prezenční listinu, osnovu školení s uvedením konkrétních právních předpisů včetně určitých paragrafů.⁷⁰ Záznam o školení by měl být doplněn záznamem o ověření znalostí, to může proběhnout písemnou nebo ústní formou, v tomto případě je písemný test průkaznější.

Vstupní školení BOZP by se mělo vztahovat na zaměstnance nově přijaté do pracovního poměru, zaměstnance po dlouhodobé nepřítomnosti v práci (déle než jeden rok), zaměstnance převedené na jiné pracoviště, jiný druh práce a zaměstnance jiných organizací pracujících v objektech školy. Zaměstnanec může být zařazen na pracoviště až po předchozím prokazatelném seznámení s předpisy BOZP. Vstupní školení vykonávají vedoucí zaměstnanci, o školení vyhotoví záznam s obsahem školení.

Periodické školení se vztahuje na všechny zaměstnance a koná se jedenkrát za dva roky. Školení vykonávají vedoucí zaměstnanci a na závěr probíhá ověření znalostí.

Školení vedoucích zaměstnanců se vykonává jedenkrát za tři roky odborně způsobilou osobou v oblasti BOZP, je zakončeno testem a vydáním osvědčení o absolvování školení, u nově jmenovaných vedoucích zaměstnanců je provedeno do tří měsíců ode dne uvedení do funkce.

---

⁷⁰ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262, strana 107.

Škola má povinnost zajistit vytvoření podmínek pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních. Odpovídá také za vhodné rozmístění lékárníček. Zajišťuje seznámení se zásadami poskytování první pomoci žáků a všech zaměstnanců. Na vhodných místech musí být umístěn seznam telefonních čísel zdravotnických zařízení. Poskytování první pomoci vychází ze zpracovaného traumatologického plánu – návodu na zajištění a poskytování první pomoci, který musí být umístěn na všech pracovištích s rizikem úrazu. Při poskytování první pomoci je zákonnou povinností spolupracovat s poskytovatelem pracovnělékařských služeb. Dokladem o spolupráci je například schválení traumatologického plánu školy a obsahu lékárníčky stvrzené podpisem lékaře.

Zaměstnanci organizující první pomoc ve škole musí být pověřeni ředitelem školy a řádně proškoleni v oblasti poskytování první pomoci. Ředitel školy zajišťuje na všech pracovištích potřebný počet zaměstnanců poskytujících první pomoc a jejich proškolení ve spolupráci s lékařem poskytujícím pracovnělékařské služby (proškolení zabezpečují i jiné akreditované organizace). Školení se provádí jedenkrát za 36 měsíců.

Pozor je třeba dát na zaměňování pojmu první pomoc s funkcí zdravotníka. První pomoc smí žákům poskytnout pouze vyškolený pedagog, je proto dobré pozvat do školy lékaře poskytujícího pracovnělékařské služby, který proškolí celý pedagogický sbor pro poskytování první pomoci, o proškolení se provede záznam. Vzhledem k tomu, že proškolení není povinností lékaře, může školení zajistit třeba Český červený kříž. Funkci zdravotníka zotavovacích akcí ale může provádět pouze osoba proškolená speciálně na tuto činnost.

Činnosti každé školy a školského zařízení se týká vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice,⁷¹ která stanoví stupně odborné způsobilosti pracovníků, kteří se zabývají obsluhou elektrických zařízení. Za elektrická zařízení se pro tuto vyhlášku považují zařízení, u nichž může dojít k ohrožení života, zdraví nebo majetku elektrickým proudem.

Podle § 3 vyhlášky musí být všichni zaměstnanci seznámeni a upozorněni pověřeným pracovníkem v rozsahu své činnosti s předpisy o zacházení s elektrickými zařízeními

---

⁷¹ Česká republika. Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. In: Sbírká zákonů. 1978, částka 11.

a upozornění na možné ohrožení těmito zařízeními. Vybraní pracovníci jsou pak pracovníci poučení podle § 4, kteří byli v rozsahu své činnosti seznámeni s předpisy pro činnost na elektrických zařízeních, školení v této činnosti, upozornění na možné ohrožení elektrickými zařízeními a seznámeni s poskytováním první pomoci.

Povinnosti škol v oblasti požární ochrany jsou vázány na míru požárního nebezpečí provozovaných činností. Pokud se ve škole provozují činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, měl by být ředitel proškolen podle zákona o požární ochraně, pokud se jedná o činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí, ředitel musí být proškolen v rámci školení o BOZP podle zákoníku práce. Rozsah povinností na úseku požární ochrany odpovídá kategorii provozované činnosti, určující není ani velikost budovy ani počet osob, které školu navštěvují. Pokud je škola zařazena do kategorie bez zvýšeného požárního nebezpečí nemusí školit zaměstnance podle zákona o požární ochraně.

Znalost základních povinností stanovených předpisy o požární ochraně pomáhá řediteli školy správně vyhodnotit priority při přijímání požárních a dalších bezpečnostních opatření. Ředitel musí například zajistit, aby do školy nepronikla nepovolaná osoba, ale zároveň musí být splněna podmínka toho, že únikové východy nesmí bránit evakuaci osob. V tomto případě má ochrana života a zdraví přednost před zabezpečením majetku.

5.4 Prostorové a materiální vybavení a zabezpečení

Fyzická kontrola bezpečného prostředí se týká zejména členění prostorů tříd, prostorů vybavených pro plánované a spontánní pohybové aktivity a odpočinek, nábytku přiměřeného velikosti žáků, sportovního nářadí a náčiní, čistého a zdravého prostředí, školních zahrad a jejich vybavení, školních jídelen a zákazu kouření, pití alkoholu a užívání jiných návykových látek.

Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat. Komise jmenovaná ředitelem školy by se měla při prověrce BOZP zaměřit na následující oblasti:

Prověření provádění revizí a odborných prohlídek technických zařízení (elektrická zařízení a spotřebiče, hromosvody, plynová zařízení, kotelny, tlakové nádoby, hasicí přístroje a hydranty, tělovýchovné nářadí).

Stavu technické úrovně a vybavenosti pracovišť:

- provozních prostorů, komunikací, zařízení, nářadí, nástrojů,
- osvětlení, vytápění, větrání,
- vyznačení nebezpečných prostor, zákazů vstupu, označení hlavních vypínačů a uzávěrů, vyvěšení provozních řádů, pokynů, návodů k bezpečné obsluze.

Úroveň a vybavení sociálního zázemí, hygienických a zdravotních opatření:

- vybudování, udržování a úklid šaten, WC a jiných hygienických zařízení,
- pořádku a čistoty v prostorách školy,
- zajištění pitné vody, popř. jiných zdrojů,
- poskytování první pomoci při úrazech a poraněních,
- zajištění vstupních a periodických preventivních lékařských prohlídek podle platných předpisů,
- provádění desinfekce, sanitace, deratizace a jiných opatření v provozních, hygienických a sociálních prostorách.

Poskytování OOPP, jejich používání, udržování, čištění a hospodaření s nimi včetně mycích a čisticích prostředků:

- zda jsou OOPP zaměstnancům přidělovány dle vlastních směrnic či seznamů OOPP,
- dodržování zásad maximální hospodárnosti a zacházení s OOPP,
- zda a v jakém rozsahu jsou přidělovány mycí a čisticí prostředky.

Organizační a výchovná opatření:

- provádění vstupních instruktáží a periodického školení zaměstnanců o bezpečnostních, hygienických a protipožárních předpisech,
- provádění školení vedoucích zaměstnanců a ověřování jejich znalostí předpisů BOZP a předpisů požární ochrany,

- provádění kontrolního systému BOZP na jednotlivých pracovištích,
- plnění pourazových či protiúrazových opatření,
- plnění opatření daných orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce, orgány hygieny a orgány státního požárního dozoru.

Stav požární ochrany:

- vybavení pracoviště základní požární dokumentací,
- řádné vedení požárních knih, zda jsou závady a nedostatky zaznamenané a odstraněné v daných termínech,
- rozmístění ručních hasicích přístrojů či jiné prostředky požární ochrany,
- správné používání a umístění elektrických spotřebičů, vymezení odpovědnosti za jejich provoz,
- vysměrování uzávěrů vody, plynu a elektrické energie od vstupu do budovy,
- volné únikové cesty a východy, přístup k rozvodným zařízením elektrické energie a uzávěru vody,
- dodržování opatření při konání prací na místech se zvýšeným požárním nebezpečím.

Pokud se na nějaké vybavení vztahují zvláštní právní předpisy k zajištění BOZP (např. elektrická, plynová, zdvihací a tlaková zařízení), provádí jejich odborné kontroly a revize osoba se zvláštní odbornou způsobilostí, zjištěné závady musí být odstraněny.

Tělocvičné nářadí je běžně kontrolováno při hodinách tělesné výchovy a v rámci prověrek BOZP a nejméně jednou za rok musí být provedena odborná technická kontrola.

U činností bez zvýšeného požárního nebezpečí je nutné vést dokumentaci o kontrolách provozuschopnosti požárně bezpečnostního zařízení, doklady prokazující vytváření podmínek pro hašení požárů (uvedení pokynů ke způsobu ohlášení požáru, označení čísla tísňového volání), doklady o provedených preventivních požárních prohlídkách, dokumentace o odborné přípravě preventisty požární ochrany, doklad o přijatých opatřeních pro případ zdolávání mimořádných

událostí). Činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím upravuje § 4 odst. 1 písm. b) zákona o požární ochraně.

K nedostatkům při dodržování požárních předpisů ve školách patří i nezajištění funkčnosti hasicích přístrojů. Kontrolu provádí zásadně odborná firma a při zjištění závady musí škola zajistit přístroje nové. To lze vyřešit nákupem nebo zapůjčením hasicích přístrojů na nezbytnou dobu. Nesmí se stát, že ve škole, byť i na krátkou dobu, funkční hasicí přístroje nebudou.

Hasicí přístroje se správnou náplní musí být umístěny tak, aby byly snadno a rychle dostupné. Nelze je tedy umístit tak, aby na ně žáci nedosáhli, popřípadě je schovat v kabinetech. I hydranty musí být přístupné a provozuschopné a jednou ročně musí být zkontrolovány podle příslušné normy, kontrolu nemusí provádět školený odborník. Předejit poškození hasicích přístrojů nebo hydrantů žáky lze v podstatě jenom jejich poučením.

Pro evakuaci osob musí být všechny únikové cesty volné a přístupné, dveře nesmí být zamčené, na únikových cestách nesmí být žádné překážky (nábytek, květináče apod.).

Mezi technickými závadami jsou nejčastěji evidovány závady na zářivkových tělesech, elektrických vařičích, nápojových automatech, zpětných projektorech, pračkách, myčkách a plynových kotlích. S nedbalostí jsou spojovány požáry vzniklé vznícením propan-butanových zapalovačů a školních kahanů. Četné jsou případy úmyslného zapálení školních nástěnek.⁷²

5.5 Kontrola vedení evidence úrazů

Pojem školního úrazu je vhodné definovat ve školním řádu, popřípadě ve směrnici k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Školním úrazem žáka je pouze úraz, který se stal při vzdělávání nebo s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb. Školním úrazem není úraz, který se stal na cestě do školy a zpět nebo na cestě na místo nebo cestou zpět z místa, které bylo určeno jako místo shromáždění při akcích konaných mimo školu.⁷³

---

⁷² *Učitelské noviny 14-15: týdeník pro učitele a přátele školy [online]. Praha: GNOSIS, 2006 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://ucitelskenoviny.cz/archiv/archiv141506/14-15priloha.pdf>, strana 27.*

⁷³ *ROMANĚNKO, Jan. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7, strana 91.*

Informace, které ředitel školy získá při prošetřování jednotlivých úrazů, využije při sledování celkové školní úrazovosti a přijímání opatření ke snížení úrazovosti. Rozbor školní úrazovosti se provádí za jeden školní rok a prokazatelně by s ním měli být seznámeni zaměstnanci školy.

Postup evidence úrazů jasně definuje vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů.⁷⁴

V knize úrazů se evidují všechny úrazy dětí, žáků a studentů, ke kterým došlo při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a to nejpozději do 24 hodin od okamžiku, kdy se škola nebo školské zařízení o úrazu dozví. Kniha úrazů musí obsahovat všechny údaje uvedené ve vyhlášce (viz kapitola 2.5.1).

Kniha úrazů není striktně stanovený tiskopis, ale je potřeba, aby splňovala výše uvedené údaje. Převážná většina starších knih nemá všechny požadované údaje, často v nich nejsou číslované strany. Je také nepřípustné, aby se mezi evidencí školních úrazů vedla evidence pracovních úrazů.⁷⁵

Záznam o úrazu škola vyhotovuje na formuláři, jehož vzor je uveden v příloze vyhlášky, jde-li o úraz, jehož důsledkem byla nepřítomnost žáka ve škole zasahující alespoň do dvou po sobě jdoucích vyučovacích dnů, nebo jedná – li se o smrtelný úraz. Záznam o úrazu se vyhotovuje také na žádost zákonného zástupce žáka, zdravotní pojišťovny žáka, zřizovatele a Policie ČR. Dále se záznam vyhotovuje, pokud je pravděpodobné, že žáku bude poskytnuta náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá škola zletilému žákovi, v případě nezletilého žáka jeho zákonnému zástupci.

Záznam o úrazu aktualizuje škola bez zbytečného odkladu, pokud byla poskytnuta náhrada za bolest nebo náhrada za ztížení společenského uplatnění způsobené úrazem, nebo v případě smrtelného úrazu, pokud k úmrtí došlo po vyhotovení záznamu o úrazu.

---

⁷⁴ Česká republika. Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů. In: *Sbírka zákonů*. 2005, částka 17.

⁷⁵ SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. *Legislativa BOZP ve školství*. Praha: Soudy, 2008, 403 s. *Paragrafy do kapsy*. ISBN 978-808-6846-262, strana 101.

O úrazu nezletilého žáka podá škola nebo školské zařízení bez zbytečného odkladu hlášení jeho zákonnému zástupci. Do školního řádu je vhodné zařadit ustanovení, že v případě, kdy nebude za žádných okolností možné informovat zákonného zástupce žáka o úrazu (nebo bude informován, ale nebude moci žáka ze školy vyzvednout), zajistí škola doprovod žáka do zdravotnického zařízení a zpět. Doprovodem v tomto případě bude pouze zletilá osoba v pracovně právním vztahu ke škole.

Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s úrazem byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo jedná-li se o smrtelný úraz, podá škola nebo školské zařízení bez zbytečného odkladu hlášení místně příslušnému útvaru Policie České republiky.

Škola odpovídá žákům za škodu, která jim vznikla v důsledku úrazu. O úrazu podává proto škola bez zbytečného odkladu hlášení pojišťovně, u které je pojištěna pro případ své odpovědnosti za škodu vzniklou na životě a zdraví žáků, pokud má takové pojištění sjednáno.

Záznam o úrazu zasílá škola nebo školské zařízení za uplynulý kalendářní měsíc, nejpozději do pátého dne následujícího měsíce, zdravotní pojišťovně žáka a České školní inspekci.

Škola nebo školské zařízení vždy k 30. září vyrozumí Českou školní inspekci o aktualizacích záznamů o úrazu v uplynulém školním roce. Záznam o úrazu a vyrozumění o aktualizacích záznamů o úrazu se zasílá České školní inspekci v elektronickém formuláři.

6 Závěr

Východiskem pro diplomovou práci byla aktuální situace v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních a úloha České školní inspekce při kontrole dodržování předpisů v této oblasti.

Základním cílem práce bylo z analýzy veřejných i neveřejných materiálů České školní inspekce zjistit, jaké tyto dokumenty poskytují informace školám o porušování právních předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Základní cíl práce byl splněn, byla provedena analýza výročních zpráv a dalších zveřejněných dokumentů České školní inspekce z hodnocení škol České republiky pro sledované období tří let. Dále byla provedena podrobná analýza vzorku neveřejných protokolů o kontrolách bezpečnosti a ochrany zdraví z daného období v základních školách Středočeského kraje. Výsledkem analýzy těchto dokumentů bylo stanovení oblastí, ve kterých dochází nejčastěji k porušování právních předpisů.

Dílčím cílem práce bylo zpracovat komplexní přehled právních předpisů vztahujících se k problematice bezpečnosti a ochrany zdraví a určit povinnosti, které z nich pro ředitele škol a školských zařízení vyplývají. Také tento cíl práce splnila, uvádí výběr ustanovení základních právních předpisů, popřípadě odkazuje na další tak, aby přehled pokryl celou oblast bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních.

Získané informace byly použity při navržení stručné metodiky pro pracovníky vedení škol, která shrnuje a upozornila na nejčastější pochybení a porušení právních předpisů a navrhla opatření, jak se těchto pochybení vyvarovat.

Vzhledem k tomu, že hodnocení a kontrola oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví je vždy součástí plánu hlavních úkolů České školní inspekce, poskytují všechny zveřejněné dokumenty informace o hodnocení této oblasti. Nejvíce souhrnných dat lze získat z výročních a tematických zpráv, inspekční zprávy se hodnocení této oblasti nevěnují příliš podrobně. Nejprínosnější se ukázala analýza neveřejných protokolů o kontrolách, kde jsou konkrétně popsány případy porušení právních předpisů, protokoly je ale časově a finančně náročné od České školní inspekce získat.

Nejhůře hodnocenou oblastí je prostorové a materiální vybavení škol a školských zařízení. Pozitivní je, že ve školách a školských zařízeních v hodnoceném období počet pochybení klesá. Důležitá je v této oblasti spolupráce se zřizovateli škol, kteří

prostorové a materiální vybavení financují a mohou se tak na tomto trendu významně podílet. Dokumenty České školní inspekce v této oblasti poskytují nejvíce informací.

Problémem zůstává a vysokou míru nedostatků stále vykazuje oblast vedení evidence úrazů a zejména vyhotovování a zasílání záznamů o úrazu. Úplná agenda školních úrazů je plně v kompetenci České školní inspekce od roku 2010 a je podpořena poměrně dobrou metodikou a jasným právním předpisem, školy se přesto i nadále v této oblasti dopouští mnoha pochybení.

Počet pochybení má stoupající tendenci v oblasti personálního zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdraví, nejvyšší počet pochybení je zaznamenán u proškolení pracovníků.

Porušování právních předpisů v oblasti prevence rizik ve školách není příliš časté, z dokumentů České školní inspekce vyplývá, že školy se této oblasti věnují důsledněji. Přetrvávajícím problémem je formálnost přijatých opatření.

Nejlépe hodnocenou oblastí je vymezení formálního rámce bezpečnosti a ochrany zdraví, míra rizika nedodržení právních předpisů je v této oblasti velmi nízká a školy se pochybení dopouští minimálně.

Samostatnou oblastí, která není součástí kontrol bezpečnosti a ochrany zdraví, je podpora výchovy ke zdraví ve školách a školských zařízeních. Zařazování aktivit podporujících výchovu ke zdraví bylo hodnoceno Českou školní inspekcí ve všech stupních vzdělávání. Výrazně kleslo zařazení činností související s tematikou bezpečnosti a ochrany zdraví v základních školách, celkově se snižuje podpora zdravého životního stylu a klesá také zařazování činností pro rozvoj pohybových dovedností.

Vzhledem k tomu, že problematika bezpečnosti a ochrany zdraví ve školství je velmi složitá, protože zasahuje do několika speciálních oborů, vyskytují se v mnoha kontrolovaných školách a školských zařízeních v této oblasti nedostatky. Jejich výskyt může být zapříčiněn malou informovaností vedoucích pracovníků škol a školských zařízení nebo i podceňováním této problematiky. Často se řediteli škol stávají pedagogové, kteří neměli možnost se s touto oblastí seznámit a získat potřebné zkušenosti. Odstranit tyto nedostatky a orientovat se lépe a jistěji v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví, by vedoucím pracovníkům škol a školských zařízení měla pomoci předkládaná diplomová práce.

Seznam použité literatury

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2009/2010 [online]. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Vyrocnizpravy/Vyrocnizprava-CI-za-skolni-rok-2009-2010>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011 [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/f62b6e80-bf60-4685-8a2d-25d328964309>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2010/2011: Tabulková část [online]. Praha, 2011 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/fccb5336-7ece-4ef6-9913-157c486da293>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012 [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/e1b96137-2102-4a87-8cae-7384d9dba60c>

Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2011/2012: Tabulková část [online]. Praha, 2013 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/a564ea67-965c-4d5e-86a7-8fba7914288d>

Souhrnné poznatky z inspekce bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním roce 2008/2009 [online]. Česká školní inspekce. Praha, 2010 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy?page=2>.

Informace o kontrole bezpečnosti a ochrany zdraví ve školách a školských zařízeních ve školním roce 2010/2011 [online]. Česká školní inspekce. Praha, 2012 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Tematicke-zpravy>.

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb České školní inspekce ve školním roce 2009/2010. Praha, 2009. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-2009-2010>

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb na školní rok 2010/2011. Praha, 2010. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledku-vz>

Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledku vzdělávání na školní rok 2011/2012. Praha, 2011. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/cz/Dokumenty/Kriteria-hodnoceni/Kriteria-hodnoceni-podminek,-prubehu-a-vysledku-vz-1>

ČERNÁ, Libuše. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školách a školských zařízeních. 2. uprav. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: MŠMT, 2003, 288 s. ISBN 80-850-2229-X.

ROMANĚNKO, Jan. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve školské praxi. 1. vyd. Karviná: Paris, 2006, 316 s. ISBN 80-903-8170-7.

SKÁCELÍK, Pavel a ROMANĚNKO, Jan. Legislativa BOZP ve školství. Praha: Soudy, 2008, 403 s. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-808-6846-262.

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. století [online]. Praha, 2002 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.mzcr.cz/Verejne/dokumenty/zdravi-pro-vsechny-v-stoleti_2461_1101_5.html

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR [online]. 2007 [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-cr>

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: Sbírka zákonů České republiky. 1964, částka 19.

Zákon č. 133/1985 Sb., Zákon České národní rady o požární ochraně. In: Sbírka zákonů České republiky. 1985, částka 34.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. In: Sbírka zákonů České republiky. 2000, částka 74.

Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: školský zákon. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 190.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 84.

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o

zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sbírka zákonů České republiky. 2006, částka 96.

Zákon č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách. In: Sbírka zákonů České republiky. 2011, částka 131.

Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků. In: Sbírka zákonů České republiky. 2001, částka 178.

Nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělání. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 233.

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 30.

Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu. In: Sbírka zákonů České republiky. 2010, částka 67.

Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice. In: Sbírka zákonů České republiky. 1978, částka 11.

Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 13.

Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání. In: Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 4.

Vyhláška č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 11.

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 17.

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 20.

Vyhláška č. 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. In: Sbírka zákonů České republiky. 2005, částka 141.

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem,

obcí nebo dobrovolným svazkem obcí. In: Sbírka zákonů České republiky. 2007, Částka 86.

Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče). In: Sbírka zákonů České republiky. 2013, částka 37.

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy: čj. 37014/2005-25 [online]. 2005 [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/JKMPBOZzakudoPV.pdf>

Učitelské noviny 14-15: týdeník pro učitele a přátele školy [online]. Praha: GNOSIS, 2006 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://ucitelskenoviny.cz/archiv/archiv141506/14-15priloha.pdf>

Směrnice pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [online]. 2011 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: http://www.skolskeodbory.cz/download.php?id_typedown=3

Seznam použitých zkratk

BOZ	Bezpečnost a ochrana zdraví
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČMOS PŠ	Českomoravský odborový svaz pracovníků ve školství
ČŠI	Česká školní inspekce
MŠ	Mateřské škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OOPP	Ochranné osobní pracovní prostředky
PO	Požární ochrana
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SŠ	Střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
ŠVP PV	Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
ŠVP ZV	Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
ZŠ	Základní škola

Přílohy

Příloha č. 1 – Přehled právních předpisů ve vztahu k BOZP

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 247/2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách

Zákon ČNR č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon ČNR č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

Zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky

Nařízení vlády č. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích

Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti

Nařízení vlády č. 148/2006 Sb., o ochraně před nepříznivými účinky hluku a vibrací

Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí

Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků

Nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 406/2004 Sb., o bližších požadavcích na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v prostředí s nebezpečím výbuchu

Nařízení vlády č. 1/2008 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením

Vyhláška č. 277/2004 Sb., o stanovení zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel, zdravotní způsobilosti k řízení motorových vozidel s podmínkou a náležitosti lékařského potvrzení osvědčujícího zdravotní důvody, pro něž se za jízdy nelze na sedadle motorového vozidla připoutat bezpečnostním pásem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 195/2005 Sb., kterou se upravují podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení

Vyhláška č. 385/2006 Sb., o zdravotní dokumentaci, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ČÚBP č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ČÚBP č. 85/1978 Sb., o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení

Vyhláška ČÚBP č. 18/1979 Sb., ve znění vyhlášky ČÚBP č. 551/90 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška ČÚBP č. 19/1979 Sb., ve znění vyhlášky ČÚBP č. 552/90 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti

Vyhláška ČÚBP č. 73/2010 Sb., o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti (vyhláška o vyhrazených elektrických technických zařízeních)

Vyhláška ČÚBP č. 21/1979 Sb., ve znění vyhlášky ČÚBP č. 554/90 Sb., kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti,

Vyhláška ČÚBP č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška ČÚBP č. 91/1993 Sb., k zajištění bezpečnosti práce v nízkotlakých kotelnách

Vyhláška MZ č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázané těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání

Vyhláška MZ č. 342/1997 Sb., kterou se stanoví postup při uznávání nemocí z povolání a vydává seznam zdravotnických zařízení, která tyto nemoci uznávají, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MZ č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem

Vyhláška MZ č. 238/2011 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch,

Vyhláška MZ č. 490/2000 Sb., o rozsahu znalostí a dalších podmínkách k získání odborné způsobilosti v některých oborech ochrany veřejného zdraví

Vyhláška MZ č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

Vyhláška MZ č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška MZ č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách provozní a osobní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých

Vyhláška MDS č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích

Vyhláška MDS č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích

Příloha č. 2 – Doklady a materiály o které se opírá kontrolní zjištění ČŠI

1. zřizovací listina a její dodatky,
2. rozhodnutí krajského úřadu ve věci návrhu na zápis údajů vedených v rejstříku škol a školských zařízení,
3. jmenování do funkce ředitele školy,
4. matrika školy, výkazy, třídní knihy,
5. školní vzdělávací program,
6. školní řád, vnitřní řád,
7. rozvrh dohledů nad žáky,
8. doklad o seznámení žáků, zaměstnanců a zákonných zástupců se školním řádem,
9. osnovy poučení žáků o bezpečnosti a ochraně zdraví ve škole,
10. provozní řády dílen, laboratoří, hřišť, tělocvičen, odborných učeben apod.,
11. směrnice k zajištění BOZP – slouží k rozdělení úkolů vedoucím zaměstnancům,
12. doklady o stavu budovy a všech dalších prostor, zejména o kolaudaci budov, dílen, laboratoří, tělocvičen atd. a stavební plány objektů,
13. doklady o každoročních předepsaných prověrkách BOZP na všech pracovištích zaměstnavatele,
14. zprávy o předepsaných revizích, zkouškách a kontrolách technických zařízení a vybavení,
15. dokumentace ke kotelně a jejímu provozu,
16. dokumentace o zdravotní způsobilosti zaměstnanců,
17. stanovení lhůt periodických činností (školení, lékařské prohlídky, kontroly a revize),
18. zápis ze školení první pomoci, stanovení osob určených k poskytování první pomoci, zápisy ze školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, osnovy

školení, osvědčení o absolvování školení o PO a BOZP pro vedoucí zaměstnance,

19. smlouva o poskytování služeb na úseku PO a BOZP,
20. evidence pracovní doby včetně přesčasové práce a „přespočetných“ hodin, přestávek v práci a bezpečnostních přestávek,
21. kniha školních a pracovních úrazů,
22. záznamy o pracovních úrazech a školních úrazech dětí, žáků a studentů,
23. přehled pracovních úrazů a školních úrazů dětí, žáků a studentů a jejich odškodňování,
24. evidence uznaných nemocí z povolání,
25. rozbor pracovní a školní úrazovosti,
26. zprávy o šetření příčin smrtelných školních a pracovních úrazů,
27. požární poplachové směrnice, přehled o umístění požárních a bezpečnostních tabulek, požární evakuační plán, požární kniha (zápisy o cvičném požárním poplachu),
28. traumatologický plán,
29. dokument o pracích a pracovištích zakázaných zaměstnankyním, těhotným ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým,
30. seznam poskytovaných osobních ochranných prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků,
31. evidence používaných osobních ochranných pracovních prostředků,
32. dokumentace k ustavení bezpečnostních referentů, včetně jejich pracovní náplně, případně osob pověřených plněním úkolů BOZP,
33. jmenování obsluhy vybraných technických zařízení,
34. kniha závad,
35. zápisy o výsledcích kontrol provedených příslušnými orgány,
36. zajištění první pomoci,

- 37. vyhledávání a vyhodnocení rizik, opatření k odstranění rizik a k omezení jejich působení na zaměstnance a k vhodné organizaci bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců a žáků při práci a vzdělávání,
- 38. provozní řád,
- 39. deník kontrol.